

HÀNH TRÌNH TẠ ƠN-THANKSGIVING PILGRIMAGE. 10.10.2016-8.11.2016.

Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn 2016 chúng tôi đi vòng quanh Thế Giới với các nẻo đường Châu Úc, Châu Á, Châu Phi, Châu Âu, Israel, và Châu Mỹ với trọn 28 ngày đêm cùng Mẹ Maria đồng hành. Chúng tôi muốn dịp này để tạ ơn Thiên Chúa và Mẹ Maria đã yêu thương dẫn dắt đoàn con Việt Nam tha hương. Chuẩn bị hành trình này với cả 2 năm: Chọn những địa điểm Thiên Chúa và Mẹ Maria yêu thương nhân loại để tạ ơn Thiên Chúa và Mẹ Maria, và nguyện Hành Trình Tạ Ơn trong suốt cả cuộc đời.

Ngày khởi hành đã đến, Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn chọn ngày 10 tháng 10 năm 2016, để bắt đầu từ hành trình từ Châu Úc và kết thúc tại Châu Mỹ, khởi đầu vào tháng Mân Côi của Mẹ. Sáng Thứ 2 ngày 10 tháng 10, 25 tâm hồn chuẩn bị lên đường. Chúng tôi vội vã ra phi trường quốc tế Sydney. Chuẩn bị check in lúc 6.00am. Chuyến bay Singapore SQ 212 chờ chúng tôi lên đường...Từ giữa Sydney thân thương...

Sau hơn 8 giờ bay, chuyến bay SQ 212 đáp xuống phi trường quốc tế Singapore rất rộng lớn... Nghỉ tại đây khoảng 3 giờ, Đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn tiếp tục bay tới Dubai.

THĂM VIẾNG DUBAI VÀ AI CẬP.

Ngày 10 tháng 10, trên chuyến bay Singapore Airlines SQ 494, Hành Trình Tạ Ơn đáp xuống sân bay Dubai, nghỉ đêm tại Khách Sạn 4 sao Best Western Premier Hotel, nằm ngay trung tâm Dubai, quê hương dầu mỏ nổi tiếng của miền Trung Đông, với tháp cao nhất thế giới Burg Khalifa, trong quốc gia giàu có United Arab Emirates, với nhiều shopping giàu sang và đường xá nhộn nhịp ồn ào. Hành Trình Tạ Ơn đi thăm toàn thành phố Dubai, đến thăm khu đất mới giàu sang Palm Island nổi tiếng, được thành lập từ biển cả, với những Hotel 7 sao sang trọng nhất thế giới...Đoàn Hành Trình Tạ Ơn đến chân tháp cao nhất thế giới Burg Khalifa, được xây dựng vào năm 2004, với chiều cao 828 mét, vượt kỷ lục thế giới. Tại khu vực tháp Burg Khalifa, rất nhiều những shopping và nhà hàng nổi tiếng thế giới. Đoàn hành hương dừng chân thăm viếng tại khu vực shopping lớn nhất nhì trên thế giới tại Dubai, và nếu không để ý, sẽ dễ dàng bị lạc trong shopping vĩ đại này. Buổi chiều, đoàn hành hương Hành Trình Tạ Ơn dâng Thánh Lễ tạ ơn tại Nhà Thờ St Mary's Church tại Dubai, nơi có nhiều người Công Giáo Ấn Độ và Phi Luật Tân. Buổi tối, 5 người hành trình lên tháp Burg Khalifa...Rất đông khách tham quan...2 người ở dưới chân tháp...Còn 3 người: Cha Văn Chi, Chị Huệ, Chị Đào hành trình lên tháp cao nhất thế giới...Nhìn mê mông từ ngọn tháp Burg Khalifa, trùng trùng điệp điệp thành phố Dubai diễm lệ...Những hình hotels thơ mộng trên Palm Island...Những dinh thự, những shopping Center nổi tiếng hiện rõ từ trên tháp Burg Khalifa nhìn xuống thật vĩ đại...

Tháp Burg Khalifa cao 828 mét tại Dubai.

Photo từ đỉnh Tháp Burg Khalifa.

Photo Dubai về đêm từ đỉnh Tháp Burg Khalifa.

Ngày hôm sau 12 tháng 10, đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn bay sang Cairo, thủ đô Ai Cập trên chuyến bay Egypt Airlines M5902, và về Khách Sạn Le Meridien Pyramydes Hotel 5 sao, ngay dưới chân những Pyramids Cổ Ai Cập. Đoàn lên đường đi thăm Pyramids – Kim Tự Tháp tại Giza, để khám phá những nắm mồ các vị vua Pharaon tại đây. Nhìn thấy tận mắt công trình kiến trúc đồ sộ của Kim Tự Tháp do các vua Ai Cập Cheops, Ramses... nổi tiếng thời Môisen và trước nữa. Nhìn thấy những công trình đặc biệt và thông minh của văn minh Ai Cập cổ. Sau đó, đoàn đi thăm tượng Sphinx, tượng đá mình người đầu sư tử. Đây là kỳ quan thứ 7 của thế giới. Đoàn lần lữa vào tận nơi tắm xác và ướp xác của các vị vua Pharaon. Nhìn tận mắt tượng Sphinx lớn nhất của Ai Cập thật tuyệt vời.

Sau khi dâng Thánh Lễ tại Nhà Thờ Thánh Phanxicô, Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn đến viếng gia đình Thánh Gia tỵ nạn tại Ai Cập, nơi Nhà Thờ the Hanging Church bên giòng sông Nile nổi tiếng thế giới. Nhìn tận mắt những bức tranh diễn tả hành trình tỵ nạn của gia đình Thánh Gia...Nhất là đoàn được chiêm ngưỡng và viếng thăm Bức Hình Phép Lạ Đức Mẹ nổi tiếng tại đây...Chúng tôi cùng nhau chụp hình ảnh phép lạ đặc biệt này...Sau đó, đoàn còn vào viếng thăm Abu Serga Church, nơi Gia Đình Thánh Gia tỵ nạn tại Ai Cập...Xuống sâu dưới lòng đất là nơi nguyên thủy Gia Đình Thánh Gia tá túc...Đoàn viếng thăm Hội Đường Do Thái Ben Ezra, nơi em bé Moisen được công chúa Pharaon cứu thoát từ giòng sông Nile và được nuôi dưỡng trong hoàng cung Pharaon và trở thành người lãnh đạo giải thoát dân Do Thái xuất hành khỏi nô lệ Ai Cập...

Bên Hotel Le Meridien Pyramydes Ai Cập.

Ngày hôm sau 14 tháng 10, Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn đến thăm Bảo Tàng Viện Ai Cập nổi tiếng do anh Anis hướng dẫn...Bảo tàng viện Ai Cập tuyệt vời, nơi trưng bày những văn minh cổ Ai Cập...Những tượng thần, những mummies nổi tiếng...Hàng hàng lớp lớp những loại mummies khác nhau...Mummies của vua chúa, quý tộc, thường dân...Mummies của thú vật...Đặc biệt những con cá rất lớn của vùng sông Nile với trên 3000 năm. Chúng tôi thích nhất mummy của Vua Ramses 2, Pharaon thời Moisen vào khoảng năm 1300 BC...Sau 10 phép lạ Moisen thực hiện theo ý Thiên Chúa, Vua Pharaon Ramses 2 đã chấp nhận cho dân Do Thái xuất hành ra khỏi Ai Cập do Moisen lãnh đạo....

Kim Tự Tháp Pyramids Ai Cập.

Và rất sung sướng, phái đoàn đến thăm Nhà thờ Đức Mẹ Hiện Ra tại Zeitoun Ai Cập của Giáo Hội Coptic. Nơi đây từ khoảng năm 1968-1971, hơn 250,000 người chứng kiến sự kiện Đức Mẹ hiện ra và đi vòng trên vòm Nhà Thờ. Khách hành hương khá đông... Cả gia đình hành hương rung rung giọt lệ quý bên Mẹ, dâng lên Mẹ tại Zeitoun những lời cầu xin cho Quê Hương Việt Nam, cho Cộng Đồng Công Giáo Việt Nam, đặc biệt danh sách các bệnh nhân và những người cao niên được nhắc tới nhiều lần trong lời cầu nguyện. Buổi tối, đoàn hành hương đi cruise trên giong sông Nile tuyệt vời...Thưởng thức những điệu múa và âm nhạc cổ truyền của Ai Cập...

Viếng thăm kỳ quan Sphinx Ai Cập.

Abu Serga Church, nơi Gia Đình Thánh Gia ty nạn tại Ai Cập.

Bên hình Đức Mẹ hiện ra tại Hanging Church Ai Cập.

Ngày 15 tháng 10, trên chuyến bay Air Sinai 4D54, Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn đến thủ đô nước Do Thái, Quê Hương của Chúa Giêsu và Mẹ Maria cùng Thánh Cả Giuse. Vừa ra khỏi phi trường, anh Rami, người tour guide đã đón chúng tôi và cùng nhau lên xe bus tiếp tục hành trình thăm viếng Đất Thánh Israel...

Đoàn thăm viếng Tabgha, nơi Chúa Giêsu làm phép lạ hoá bánh và cá ra nhiều nuôi sống 5000 người. (Mt. 14:20). Tên Tabgha này do từ tiếng Hy Lạp Heptapegon với nghĩa 7 giòng suối. Nơi đây có nhiều nguồn nước. Theo truyền thống, nơi đây Chúa Giêsu làm phép lạ hóa bánh ra nhiều với 5 chiếc bánh và 2 con cá nuôi sống 5000 người (Mark 6:36- 44, Matthew 14:13- 21, John 6:1- 6). Nhà Thờ kiểu Byzantine được xây dựng tại đây vào thế kỷ thứ 4 và thứ 5. Năm 1942, những di tích của Nhà Thờ này được khám phá ra với nghệ thuật mosaic còn rất đẹp. Trên tầng đá làm bàn thờ, còn bức tranh mosaic vẽ lại hình của giỏ bánh và 2 con cá. Dưới Bàn Thờ là tầng đá màu đen, theo tương truyền Chúa Giêsu đã ngồi trên tầng đá này để rao giảng Tin Mừng và làm phép lạ hóa bánh ra nhiều. Sàn Nhà Thờ trang trí bằng mỹ thuật mosaic với hình chim, cá, thú vật, và hoa cỏ trong vũng. Năm 1934, một Nhà Thờ mới được xây dựng trên nền Nhà Thờ kiểu Byzantine cũ.

Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn hành hương viếng thăm Thánh Đường Thánh Phêrô tuyên tín và được Chúa Giêsu đặt làm Giáo Hoàng đầu tiên. Đoàn chúng tôi đặt tay trên tầng đá Thánh Phêrô tuyên tín Mensa Christi để cầu nguyện cho Giáo Hội và Quê Hương Việt Nam. Nhà Thờ Primacy of St Peter-Quyền Giáo Hoàng của Phêrô được xây năm 1934 trên một tầng đá lớn gọi là “Mensa Christi-Bàn của Đức Kitô.” Theo truyền thống, đây là nơi Chúa Giêsu hiện ra với các Tông Đồ sau khi sống lại. Ngài chuẩn bị bữa ăn cho các ông. 3 lần Chúa hỏi Phêrô: "Con có yêu mến Thầy không?" và 3 lần Phêrô đã đáp lại: "Lậy Thầy, Thầy biết con yêu mến Thầy." Sau 3 câu tuyên tín này, Chúa Giêsu trao quyền Giáo Hoàng cho Thánh Phêrô khi Ngài tuyên bố: “Hãy chăn các chiên ta.” (John 21: 9).

“Mensa Christi -Bàn của Đức Kitô.”

Sau đó, Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn tiến về phía Biển Hồ Galilea và nghỉ đêm tại Khách Sạn Ron Beach rất thơ mộng, ngay bên Biển Hồ Galilea. Đoàn chúng tôi đã xuống tắm tại Biển Hồ này, nơi Chúa Giêsu và các Tông Đồ thường xuyên đánh cá và truyền giáo nơi đây.

Hành Trình Tạ Ôn viếng thăm Capharnaum.

Sáng ngày 16 tháng 10, Hành Trình Tạ Ôn viếng thăm Capharnaum – Capernaum, Trung Tâm hoạt động Truyền Giáo của Chúa Giêsu. Kính viếng ngôi nhà của Nhạc Phụ Thánh Phêrô và Hội Đường Do Thái nguyên thủy tại đây. Buổi tối sẽ có dịp tắm nước Biển Hồ Galilea. Capharnaum nằm khoảng 2 dặm rưỡi từ nơi sông Jordanô chảy vào Biển Hồ Galilê. Nơi đây có trạm canh thuế vụ trên đường tới Damascus và là nơi đông đảo những quan quyền Roma. Đây là thành phố bận bịu khá nhiều do các thương gia vận chuyển lụa là và gia vị từ Damascus và là giao điểm từ Âu Châu, Phi Châu, Á Châu... mang về cá khô, cây trái, từ vùng Gennessaret. Sau khi rời bỏ Nazareth, Ngài đến Capharnaum và biến nơi này thành nơi cư trú và giảng đạo. Thành phố này biến thành trung tâm hoạt động của Ngài. Tại đây, Ngài giảng dạy rất nhiều, đồng thời, Ngài thực thi nhiều phép lạ. Capharnaum là quê hương của Thánh Phêrô. Đức Giêsu rao giảng trong Hội Đường (Mark 1:21, Like 4:31 – 33). Ngài chữa lành một người quỷ ám và chữa lành mẹ vợ của Thánh Phêrô (Matthew 8:17 – 17, Mark 1:21 – 34, Luke 4:31 – 41). Ngài chữa lành người đầy tớ của viên bách quan đội trưởng (Matthew 9:1 – 8, Mark 2:1 – 12, Luke 5:17 – 20). Ngài cho con gái ông Jarô sống lại (Matthew 9:18 – 26, Mark 5:22 – 43, Luke 8:41 – 56). Ngài chữa lành người đàn bà hoại huyết (Matthew 9:20 – 22, Mark 5:25 – 35, Luke 8:43 – 48). Ngài chữa lành 2 người mù (Matthew 9:27 – 35). Làm phép lạ cho con trai người giàu có (John 4:46 – 54). Chữa lành kẻ bại tay (Matthew 12:10 – 14, Mark 3:1 – 6, Luke 6:6 – 11) và chữa lành nhiều người được mang đến cầu khẩn Ngài (Matthew 8:16 – 17; 9:36 – 38). Ngài lên án Capharnaum (Matthew 11:23 – 24). Lời tiên tri của Đức Giêsu về Capharnaum đã xảy ra. Ngày nay, Capharnaum đổ nát bên bờ hồ. Năm 1905, 2 nhà khảo cổ người Đức bắt đầu khai quật tại đây và được quý Cha Phanxicô hoàn thành vào năm 1926. Họ đã khám phá ra Hội Đường nổi tiếng tại đây. Hội đường này được xây lại vào thế kỷ thứ 3 trên những di tích của Hội Đường mà Đức Giêsu đã chữa lành người đầy tớ của viên bách quan đội trưởng (Luke 7). Những biểu tượng của người Do Thái và Roma được trạm trở trên các tảng đá. Những di tích của người Do Thái bao gồm Ngôi sao Vua David, Menorah-Chân Đèn 7 ngọn, Hòm Bia Giao Ước, và lá dừa...Người Công Giáo tôn kính Hội Đường Capharnaum vì là nơi Chúa Giêsu tôn thờ Chúa Cha, giảng dạy, và làm phép lạ. Quý Cha Phanxicô còn khai quật thấy nhà của Thánh Phêrô với những di tích của Nhà Thờ cổ từ thế kỷ thứ 5.

Chúng tôi viếng thăm khu vực Biển Hồ Galilêa... Vào thăm khu thương xá, trong đó nhiều hàng quán lưu niệm... Nof Ginosaur Kibbutz, nơi con thuyền nguyên thủy từ thế kỷ thứ nhất trong thời Chúa Giêsu hoạt động Truyền Giáo tại đây. Đặc biệt, chúng tôi xem một đoạn phim tài liệu về sự kiện các nhà khoa học khám phá ra một con tàu đánh cá từ thế kỷ thứ nhất... Công trình đưa con tàu này về bảo tàng viện là một kỳ công đòi nhiều kỹ thuật và khá tốn kém... Chúng tôi chụp hình con tàu đặc biệt này...

Sau đó, chúng tôi xuống tàu lên đênh trên Biển Hồ Galilêa... Đoàn hành hương cùng Chúa Giêsu lên đênh trên Biển Hồ Galilêa sóng nước chập chùng. Tới giữa Biển Hồ, tàu dừng lại, và chúng tôi cùng

suy niệm đoạn Phúc Âm Chúa Giêsu làm phép lạ khiến cho sóng và gió biển im lặng. Mọi người như sóng trong hoàn cảnh thời Chúa Giêsu cùng các Tông Đồ trên Biển Hồ Galilêa.

Trên Biển Hồ Galilêa.

Biển Hồ Galilêa dài 13 miles rộng 7 miles và sâu từ 130 đến 157 feet. Biển Hồ thấp hơn mặt nước biển là 686 feet. Biển Hồ có nhiều tên gọi khác nhau như Biển Hồ Galilêa, Biển Hồ Tiberias, hay Biển Hồ Kinneret. Biển Hồ có hình giống như cây đàn harp và có nhiều cá như cá chép, cá mullet, cá trê, cá mè...Giống như thời gian xa xưa, hiện nay, người ta vẫn còn bắt cá bằng lưới. Nước Biển Hồ trong và yên tĩnh. Thời Chúa Giêsu, Biển Hồ là trung tâm dẫn đến các phương hướng khác nhau. Nơi đây, với sự thông thương thuận lợi, thung lũng phì nhiêu, sự tươi đẹp của vùng, và suối nước nóng của Tiberias, đã lôi cuốn số đông dân cư về sinh sống. Biển Hồ Galilêa bao quanh bởi 9 thành phố. Với nước ngọt, nhiều cá và mặt hồ xanh thắm, Biển Hồ Galilêa đã trở thành lý tưởng cho cuộc sống. Trong thung lũng đầy tràn sinh động, Chúa Giêsu bắt đầu rao giảng về Nước Thiên Chúa. Nơi đây, Ngài đã trải qua cuộc đời công khai khá lâu cũng như giảng dạy và làm nhiều phép lạ. Trên bờ Biển Hồ, Chúa Giêsu đã chọn Thánh Phêrô, André, Giacôbê, và các Tông Đồ khác (Mathew 4:18- 20, Luke 5:1- 11). Ngài chữa lành người cùi (Mathew 8: 1-4). Ngài truyền cho sóng biển im lặng (Matthew 14: 22- 23) và chữa lành nhiều bệnh nhân khác (Matthew 15: 19- 21). 12 Tông Đồ được Ngài truyền lệnh lên nơi thanh vắng và cầu nguyện tại nơi gần Biển Hồ (Mark 3:13- 19). Đêm nay, đoàn chúng tôi được nghỉ đêm tại ngay Biển Hồ Galilê.

Cả đoàn được thưởng thức món cá Thánh Phêrô tại Biển Hồ Galilêa...Nhà hàng khá sang trọng...Chúng tôi được tiếp đón khá niềm nở tại đây và thưởng thức những con cá Thánh Phêrô khá lớn...Món ăn theo phong tục người địa phương tại đây...Đầu tiên, nhà hàng dọn những đĩa rau thô sản với bánh đặc biệt thời Chúa Giêsu...Những món dưa cải chua lẫn ngọt...Sau cùng mỗi người 1 con cá Thánh Phêrô... Các chị và các anh vui lắm...Mỗi người đều nhìn con cá Thánh Phêrô nằm trên đĩa một cách thích thú...

Sáng sớm Chúa Nhật ngày 16 tháng 10 năm 2016, chúng tôi ra đón bình minh trên Biển Hồ Galilêa tuyệt vời. Mặt trời lấp ló và từ từ lên sau dãy núi xa xa...Chúng tôi ghi lại những tấm hình thú vị tại đây với ánh mặt trời đang từ từ ló dạng...Mặt Biển Hồ Galilêa rất đẹp buổi bình minh...Phía sau những cây cối, sừng sững hình ảnh của Nhà Thờ Tám Mối Phúc Thật. Sau đó, chúng tôi cùng nhau dâng Thánh Lễ Chúa Nhật rất sớm tại Nhà Thờ Tám Mối Phúc Thật nơi một khoảng trống ngoài trời buổi sáng sớm, giống với hình ảnh Chúa Giêsu giảng về Tám Mối Phúc Thật, bản Hiến Chương Nước Trời, đoàn chúng tôi ngồi xuống bãi cỏ và đá sỏi như dân chúng ngồi cách đây 2000 năm để nghe Chúa Giêsu rao giảng...Thánh Lễ tại đây thật cảm động và sốt sắng như được trực tiếp tham dự vào Bài Giảng Trên Núi Tám Mối Phúc Thật cách đây 2000 năm xa xưa...tại Thánh Đường 8 Mối Phúc Thật – Hiến Chương Nước Trời. Núi Tám Mối Phúc Thật theo tương truyền là nơi Chúa Giêsu giảng về Hiến

Chương Nước Trời gồm Tám Mối Phúc Thật và những nguyên tắc của đời sống vĩnh cửu. “Phúc cho những ai có tinh thần nghèo khó, vì Nước Trời là của họ.” (Matthew 5). Năm 1937, quý cha Phanxicô đã xây dựng trên núi này và hướng về mặt hồ. Nhà Thờ này được gọi là Nhà Thờ Tám Mối Phúc Thật.

Thánh Lễ tại Nhà Thờ Tám Mối Phúc Thật.

Sau đó, ngày 17 tháng 10, Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn tiến về Núi Tabor nơi Chúa biến hình với 3 Môn Đệ: Phêrô, Giacôbê, và Gioan...Xe bus dừng lại dưới chân núi...Từng 9 người lên 1 chiếc taxi chở lên đỉnh Núi Tabor.

Núi Tabor sừng sững vươn cao giữa các đồng bằng trên 1,900 feet cao hơn mực nước biển. Đây là một khung cảnh tuyệt đẹp trong vùng núi miền Galilê. Trong Thánh Vịnh 89, David hát lên: “Núi Tabor và Hermon sẽ mừng vui trong danh Thiên Chúa.” Trong thời xa xưa, nơi đây là biên giới giữa bộ lạc miền bắc và miền nam. Núi Tabor được nhận là Núi Thánh của Do Thái, vì nơi đây, vinh quang Thiên Chúa được thể hiện qua chiến thắng của Barak, với lời tiên tri Deborah, đánh bại quân đội Canaan dưới quyền Sisera. (Judges 4:6). Làng Ả Rập dưới chân núi có tên gọi là “Daburieh” để vinh danh Nữ Tiên Tri Deborah. Đối với người Thiên Chúa Giáo, núi Tabor là Núi Thánh vì nơi đây Chúa Giêsu đã biến hình trước 3 môn đệ của Ngài. (Luke 9:28 – 36). Đỉnh Núi Tabor dài 1,300 yards và rộng 450 yards, vây quanh với những di tích của thành lũy cũ xây dựng vào thế kỷ 13 do người Hồi Giáo. Năm 1924, quý cha Phanxicô đã xây Nhà Thờ Chúa Biến Hình tại đây với những di tích của các Nhà Thờ trước kia. Bên cạnh những di tích của Nhà Thờ Byzantine thế kỷ thứ 6 và 12, người ta còn thấy được những di tích của những thành lũy và tu viện xa xưa. Từ đỉnh cao của Núi Tabor, du khách có thể xem thấy khung cảnh huy hoàng và tuyệt mỹ của cả vùng chung quanh.

Bên trong Đại Giáo Đường Truyền Tin.

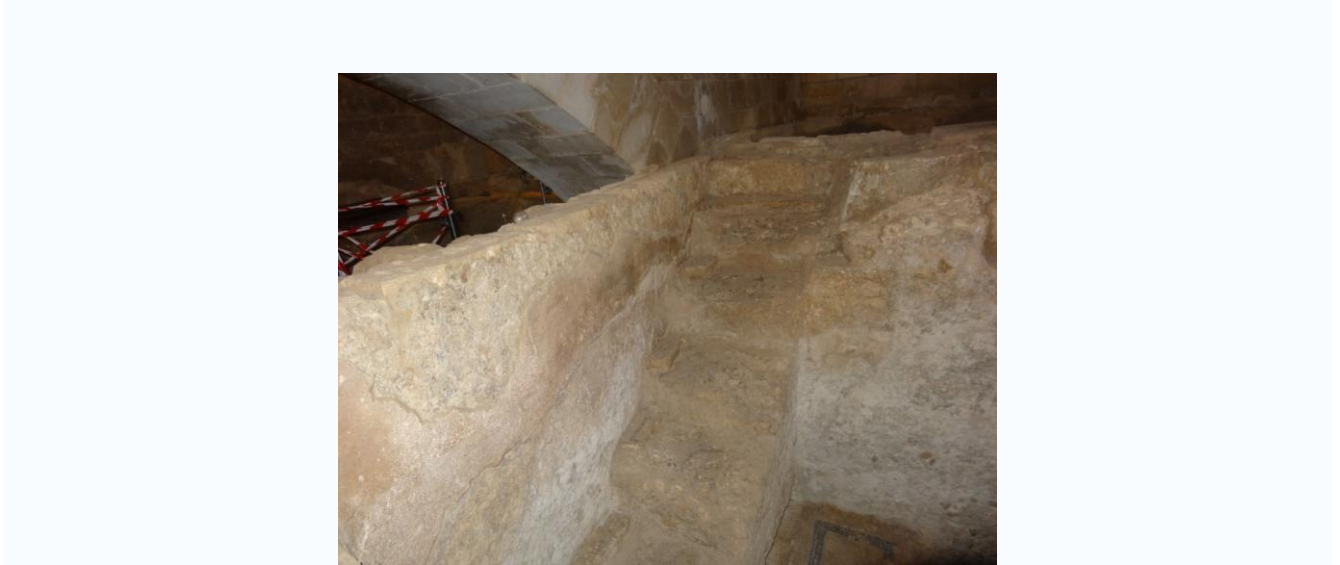
Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn tiến về Thành phố Nazareth là một trong những thành phố chính của Đất Thánh với độ cao 1,230 feet trên mặt nước biển. Thành phố này nằm giữa những ngọn đồi và được chọn là nơi Truyền Tin cho sự kiện sinh hạ Đấng Cứu Thế. Nơi đây, “Ngôi Lời đã biến thành nhục thể và cư ngụ giữa chúng ta.” (John 1:14). Đức Kitô đã sống thời kỳ ẩn dật tại đây giống như các trẻ em Nazareth khác. Ngài đã làm thợ mộc với Thánh Cả Giuse và Thánh Sứ Luca đã gọi Ngài là người thợ mộc. Nazareth là một thành phố nhỏ không có tiếng tăm, bên cạnh làng Cana. Tại đây, Nathanael đã nghe nói về Đức Kitô. Ngài cũng không được đón tiếp tại quê hương Nazareth khi Ngài khẳng định: “Quả thật ta nói cho chúng con hay, không một tiên tri nào được đón tiếp nơi quê hương của mình.” (Luke 4:24). Chúa Giêsu đã rời bỏ Nazareth để xuống Capharnaum để rao giảng. Tại Nazareth có một giếng suối nhỏ vẫn tiếp nước cho giếng nước Mẹ Maria (Mary’s well). Năm 66 A.D. Thành phố này bị tàn phá do Vespasian. Vào năm 629, người Do Thái bị trục xuất khỏi Nazareth do lệnh của Heraclius. Trong thời kỳ Đạo Binh Thánh Giá, thành phố sống lại và phồn thịnh hơn. Ông Tancred, Hoàng Tử của Galilêa xây dựng lại nhiều Nhà Thờ và tu viện. Năm 1187, thành phố bị Saladin xâm chiếm. Năm 1263 thành phố bị tàn phá do Beybars, sau đó rơi vào tay người Hồi Giáo kéo dài 400 năm. Năm 1620, nhiều gia đình Công Giáo về lập nghiệp nơi đây. Ngày nay, Nazareth phát triển lên và khoảng 35,000 dân gồm người Ả Rập và phần đông là người Công Giáo.

Nazareth là nơi cư trú của người Do Thái xưa kia. Người Công Giáo khởi công xây dựng vào thế kỷ thứ 4. Khoảng thế kỷ thứ 5, Basilica Truyền Tin được xây dựng tại hang đá Truyền Tin. Năm 614, Nhà Thờ bị phá huỷ do người Ba Tư. Tancred xây dựng lại tu viện và Nhà Thờ theo kiểu Roman. Năm 1263, Nhà Thờ Đạo Binh Thánh Giá bị phá huỷ do Beybars. Năm 1730, Tu Sĩ Phanxicô được phép xây một Nhà Thờ nhỏ và được làm lớn hơn vào năm 1877. Tu Sĩ Phanxicô luôn luôn muốn xây dựng một ngôi Nhà Thờ lớn xứng đáng với Mẫu Nhiệm Truyền Tin. Ước mơ của họ được thực hiện vào năm 1960-1968. Một Basilica nguy nga được xây dựng tại đây. Nhà Thờ này trở thành lớn nhất trong vùng Trung Đông. Trước khi xây dựng, họ khai quật toàn bộ khu vực. Nhiều di tích đời xưa được khám phá. Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn chúng tôi từng người vào thăm và ghi hình lưu niệm tại Hang Đá Truyền Tin, nơi Sứ Thần Gabriel Truyền Tin cho Đức Trinh Nữ Maria.

Hang Truyền Tin nơi Thiên Sứ Gabriel truyền tin cho Mẹ Maria.

Sau đó, chúng tôi thăm viếng phía ngoài của Basilica Truyền Tin...Ngay mặt tiền Basilica với câu Kinh Thánh: "Ngôi Lời Đã Làm Người-Et Verbum Caro Factum Est..." Có rất nhiều hình ảnh Đức Mẹ các nước trên thế giới được trang trí tại đây. Chúng tôi viếng thăm hình Đức Mẹ Việt Nam. Sau đó, chúng tôi viếng thăm những di tích cổ xưa nơi Thánh Gia Thất cư ngụ...

Bậc thang đá dẫn tới Nhà Thánh Gia Thất nằm sâu trong lòng đất.

Vào thăm trong khu vực Gia Đình Thánh Gia, những chỗ rào kín xuống đường hầm, nơi Thánh Gia cư ngụ cách đây 2000 năm...Tất cả đã bị chìm xuống lòng đất do động đất, do những biến chuyển của thời gian...Sau đó, chúng tôi thăm viếng khu vực museum tại Nazareth, dựng lại cảnh sống và sinh hoạt của dân Thành Nazareth cách đây 2000 năm...Nơi đây là chuồng chăn nuôi súc vật cùng với những người chăn chiên...Nơi kia là nhà trú ngụ của người dân Nazareth với máy ép nho, máy xay bột thời cổ xưa...Căn nhà có máy dệt bằng tay thô sơ, và có người diễn tả cách dệt vải thời xa xưa tại Nazareth...Chúng tôi còn được xem nơi những phần mộ của Nazareth nguyên thủy...

Chiếc xe bus chở chúng tôi xuống Cana, gần Nhà Thờ Cana. Cana nằm vào khoảng 4 miles trên đường từ Nazareth tới Tiberias. Cana là nơi Đức Giêsu làm phép lạ đầu tiên hoá nước thành rượu trong một tiệc cưới. (John 2:1-11). 2 Nhà Thờ được xây dựng tại đây để kính nhớ phép lạ đầu tiên này. Chúng tôi đi qua Nhà nguyện Kính Thánh Nathanael tại Cana, đồng thời, vào shop để mua rượu Cana tại đây. Sau đó, cả đoàn vào Nhà Thờ Cana để cử hành Thánh Lễ Hôn Nhân cho 8 cặp hôn nhân trong đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn. Thánh Lễ rất sốt sắng và cảm động. Sau Thánh Lễ, chúng tôi xuống khu vực đang được khai quật...Nơi diễn ra Phép Lạ Cana nằm trên nhà của một gia đình giàu có...Những di tích còn sót lại, chiếc chum đựng rượu khá lớn được trưng bày tại đây...

Đám cưới tại Cana.

Thứ 3 ngày 18 tháng 10 năm 2016, sáng sớm, anh Rami dẫn chúng tôi đến thăm viếng Giòng Sông Jordan nơi Chúa Giêsu chịu Phép Rửa tại đây. Chúng tôi lội xuống Giòng Sông Jordan và lấy nước rửa

cho mọi người cùng nhau sám hối...Một số các Tôn Giáo khác đang cử hành Phép Rửa tại đây bằng cách đìm cả người xuống nước của Sông Jordan...

Giòng sông Jordan chảy qua vùng đồi núi Hermon và chảy vào Biển Chết. Sông Jordan ngoằn ngoèo dài khoảng 160 miles, bắt nguồn từ núi Hermon, với độ cao khoảng 3000 feet, và chảy vào Biển Chết. Sông sâu khoảng 100 feet. Sông Jordan là di tích Thánh trong cả Cựu Ước lẫn Tân Ước. “Gioan Tẩy Giả mặc áo lông lạc đà, ăn châu chấu và mật ong, rao giảng, và làm phép rửa tại vùng sông Jordan . Chúa Giêsu đến từ Galilêa và được Gioan làm phép rửa tại đây.

Bên giòng Sông Jordan.

Khi vừa chịu phép rửa xong, Chúa Giêsu lên khỏi nước và Chúa Thánh Linh với hình chim bồ câu trên Ngài và tiếng Chúa Cha phán: “Đây là con ta yêu dấu rất đẹp lòng ta.” (Matthew 3, Mark 1, Luke 3). Theo truyền thuyết, nơi Chúa Giêsu chịu phép rửa cách xa thành phố Jericho về hướng đông khoảng 5 dặm. Vì sự kiện này, sông Jordan trở nên nơi Thánh và khách hành hương đã đến đây để tắm trong nước này tưởng nhớ sự kiện Chúa Giêsu chịu phép rửa. Gần nơi này, dưới quyền chỉ huy của Gioxuê, dân Do Thái vượt qua sông Jordan và chiếm được Đất Thánh (Joshua 3:13 – 17). Cũng tại giòng sông Jordan, Tiên Tri Êlia về trời (II Kings 2:11) và Naaman được chữa lành bệnh phong cùi khi tắm nước giòng sông Jordan. (II Kings 5:10 - 14).

Bên cây Giakêu Jericho.

Sau đó, anh Rami dẫn chúng tôi lên đường đi Jericho, thành phố của những cây chà là xanh tươi... Trên đường đi Jericho, đoàn chúng tôi dừng lại thăm viếng Cây Giakêu và chụp hình tại đây. Thành Jericho nằm trong thung lũng sông Jordan gần Biển Chết, đất đai phì nhiêu, có khoảng 20,000 dân. Đây là thành phố cổ nhất của nhân loại, từ 7000 năm trước Chúa Giáng Sinh với những biến cố trong Cựu Ước và Tân Ước:

- 1) Dân Do thái đã qua đây và chiếm thành này sau 7 ngày vây hãm. (Josuê 6).
- 2) Tiên tri Elia và Elisê đã đi lại tại nơi đây.
- 3) Chúa Giêsu đã chữa 1 người mù tại đây. (Lc 18:35-43)
- 4) Ông Giakêu đã đón Chúa tại thành này. (Lc 18:1-10)

Sau đó, đoàn thăm viếng Núi Chúa Bị Cấm Dỗ: Núi bốn mươi ngày. Núi này bao quanh Jericho trong hoang địa Juda. Nơi đây Chúa ăn chay 40 ngày đêm và ma quỷ cấm dỗ Chúa (Mt 4:1-11). Trên đỉnh núi Simeon Macabê bị giết năm 135 trước công nguyên. Chúa Giêsu chịu cấm dỗ ngay sau những ngày Ngài chịu phép rửa tại sông Jordan. “Và Chúa Giêsu đầy ơn Chúa Thánh Thần rời khỏi sông Jordan và được hướng dẫn bởi thần khí, Ngài vào sa mạc.” (Luke 4:1-13, Mark 1:12-13). Không có Phúc Âm hay tài liệu nào cho thấy chính xác nơi Chúa Giêsu ăn chay 40 đêm ngày và chịu cấm dỗ. Sau này, theo truyền thuyết, nơi Chúa Giêsu chịu cấm dỗ là núi Bốn Mươi - “Mount of Quarantel.” Núi này nằm phía sau thành Jericho cổ. Đỉnh núi là nơi Ngài chịu cấm dỗ lần sau cùng khi ma quỷ chỉ cho Ngài tất cả vương quốc trần gian. Sườn núi phía đông, một Nhà Thờ được xây dựng vào thế kỷ 16 ngay trên hang đá Chúa chịu cấm dỗ. Nhà Thờ này bị bỏ hoang vào thế kỷ 13 và năm 1874, Giáo Hội Chính Thống Hy Lạp đã thiết lập một tu viện tại đây. Chúng tôi cùng nhau đi xe cable lên Núi Cấm Dỗ...Khi tới tu viện Chính Thống Hy Lạp này, chúng tôi cùng nhau leo lên trên 100 bậc đá để vào tu viện...Vào tới công tu viện, những phòng riêng cho các tu sĩ nằm trong các vách đá...Tới một nhà nguyện cũng là một hang động rất lớn với những chiếc ghế cho các tu sĩ đọc kinh...Những bức tranh bằng nghệ thuật mosaic diễn tả lại sự kiện Chúa Giêsu cầu nguyện và chịu cấm dỗ...

Chúng tôi được hướng dẫn đến nơi tương truyền Chúa Giêsu cầu nguyện và chịu cấm dỗ...Đây là một tảng đá khá lớn...Chúng tôi cùng nhau ghi những tấm hình kỷ niệm...Vì đây là lần đầu tiên chúng tôi vào thăm viếng tu viện đặc biệt này...Sau đó, cùng nhau đến 1 restaurant tại Jericho để thưởng thức bữa ăn truyền thống của dân Palestine địa phương nơi đây...Nhà hàng dọn những thức ăn khai vị gồm bánh mì thời Chúa Giêsu với những món dưa chua...Sau đó, họ dọn món ăn chính là một nồi cơm rất lớn nấu với những miếng thịt gà được hầm lâu giờ...Thịt gà trộn lẫn với cơm rất thơm và ngon...Chúng tôi thưởng thức một bữa ăn khá đặc biệt và rất ngon miệng.

Rời Núi Cấm Dỗ, chúng tôi tiến về Qumran và Biển Chết. Xe bus dừng lại tại Qumran, nơi khám phá ra những cuộn Thánh Kinh từ thế kỷ thứ nhất. Chúng tôi xem những hang động chứa đựng những mảnh Thánh Kinh cổ xưa này. Năm 1947, Mohammed Edib, một người Ả Rập du mục đi tìm chiên lạc tại vùng phía tây Biển Chết, anh đã tìm thấy những Cuốn Thánh Kinh Cổ nổi tiếng vùng Biển Chết (Dead Sea Scrolls). Mohammed Edib, khi đi tìm chiên, anh ném một viên đá vào một cái hang, anh nghe có tiếng đổ vỡ. Anh sợ hãi quá và chạy đi vì nghĩ rằng có ma quỷ trong hang. Tuy nhiên, hôm sau, anh gọi người bà con và khi 2 người vào hang, họ thấy 8 cái hũ với nắp vẫn còn đậy kín. Họ mang những hũ ra ngoài và hy vọng tìm thấy vàng trong đó. Nhưng họ thất vọng khi chỉ thấy những cuộn da viết bằng những chữ lạ họ không đọc được. Tất cả 7 cuốn được tìm thấy trong các hũ. Một ngày nọ, người du mục mang những cuốn này cho một người Syria Thiên Chúa Giáo là Khali Kando và bán cho ông. Khali Kando mua 4 cuốn và đem cho một cư dân đang cư trú tại Jerusalem. Họ nhận ra đây là 4 cuốn Thánh Kinh cổ viết bằng tiếng Do Thái. Họ mua 4 cuốn này ngay. Năm 1949, sau khi biết giá trị lớn lao của những cuộn Thánh Kinh này, họ mang sang Hoa Kỳ và bán cho giáo sư Yigael Yadin với giá \$250,000 dollars. Sau đó, những cuốn này được đưa trở về Do Thái. Giáo sư Eleazar Sukenik, là người cha của giáo sư Yigael Yadin mua luôn 3 cuốn còn lại tại Belem. Hiện nay, những cuốn Kinh Thánh này được trưng bày tại Điện Chứa Đựng Sách Thánh Kinh (Shrine of the Book) trong bảo tàng viện Do Thái tại Jerusalem. Cuốn Thánh Kinh nổi tiếng nhất trong số sách này là cuốn sách của Tiên Tri Isaia với chiều rộng 1 foot và chiều dài 24 feet. Năm 1949, giáo sư Harding, giám đốc của những đồ cổ tại Jordan, và Peer de Vaux, giám đốc Học Viện Thánh Kinh (Ecole Biblique), và những người du mục thấy được giá trị của những cuốn Kinh Thánh này, họ bắt đầu tìm kiếm thêm những tài liệu khác trong vùng phía tây Biển Chết. Hơn 900 mảnh tài liệu khác của những cuộn sách giá trị được tìm thấy trong hơn 30 hang tại vùng. Một số lớn các bản thảo giá trị được tìm thấy từ hang số IV do người

du mục Ả Rập vào năm 1952. Hang này cách khu vực di tích đồ nát của Qumran khoảng 400 yards. Những cuốn sách Thánh Kinh này được viết trên da và giấy papyrus. Một số khác được viết trên miếng đồng.

Lênh đênh trên Biển Chết.

Từ già Qumran, chúng tôi đến Biển Chết và cùng nhau xuống ngâm mình và nổi trên mặt Biển Chết. Biển Chết dài 47 dặm và rộng 10 dặm. Diện tích mặt biển là 360 dặm vuông với chiều sâu của nước là 1,278 feet. Biển Chết nằm dưới mực nước biển 400 mét, là nơi sâu nhất thế giới dưới mực nước biển. Nơi đây là điểm thấp nhất của trái đất. Gọi là Biển Chết bởi vì không có một sinh vật nào sống trong đó. Nước Biển Chết có nồng độ mặn nhất thế giới với 26% muối. Nước Biển Chết mặn gấp 5 lần so với nước biển khác, đồng thời, lượng đậm đặc của hoá chất tại đây rất cao vì Biển Chết không có lối thoát. Sông Jordan và các nguồn suối khác đổ vào Biển Chết cả ngàn tấn nước hoà lẫn với lưu huỳnh và nitrat. Nước này không thoát ra được và chịu sức nóng kinh hoàng của thung lũng Jordan. Nước lại bốc hơi và sức đậm đặc của hoá chất gia tăng lên. Biển Chết có nhiều khoáng chất. Những nhà nghiên cứu nhận thấy cả ngàn mét khối calcium, chloride, magnesium, sodium, và potassium trong đó. Đặc biệt, nước Biển Chết có trọng lực nặng tới mức độ 1.166. Do đó, thân thể không bị chìm và người ta có thể nổi trên mặt nước mà không cần biết bơi lội. Chúng tôi cùng nắm tay nhau nổi trên mặt nước, và trát bùn Biển Chết lên mặt mũi của nhau để cho làn da mịn hơn...Ai cũng cảm nghiệm được Biển Chết thế nào...

Sau khi tắm và bơi lội trong Biển Chết xong, anh Rami, người tour guide đã đón chúng tôi và cùng nhau lên xe bus về Bethlehem, Kinh Thành của Vua David, nơi Chúa Giêsu Giáng Sinh cách đây 2000 năm. Xe bus dừng chân tại Shepherd's Field-Cánh Đồng Mọc Tử, nơi các Thiên Sứ báo tin mừng Giáng Sinh cho các mục đồng đang chăn giữ súc vật ban đêm. Đoàn Thiên Sứ đã vang lên khúc hát: Gloria in Excelsis Deo-Vinh Danh Chúa Cả trên trời, Bình an dưới thế cho người thiện tâm. (Lk. 2:8-16). Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn dâng Thánh Lễ tại Cánh Đồng Mọc Tử. Tiếng hát Giáng Sinh bay cao trong tâm hồn cảm động, tha thiết dâng lên Chúa Hải Nhi Giêsu và Mẹ Maria dịu hiền cùng Thánh Cả Giuse. Thánh Lễ chúng tôi cử hành ngay trong một hang động của các mục đồng. Bàn Thờ ngay chính giữa hang, nơi chính các mục đồng tạm trú. Phía sau sâu hơn là nơi các bò, lừa, chiên... trú mùa đông và những thức ăn cho súc vật...Chúng tôi sống lại cảnh Giáng Sinh cách đây 2000 năm rất thú vị và cảm động. Sau Thánh Lễ tạ ơn, Rami dẫn chúng tôi vào thăm Nhà Nguyện tại Shepherd's Field được xây dựng khá đẹp.do kiến trúc sư Antonio Barluzzi. Giữa Nhà Nguyện là vòm ánh sáng từ trời xuống...Hình các Thiên Sứ loan báo Tin Mừng Giáng Sinh...Chúng tôi cùng vang hát bài ca Tiếng Hát Thiên Thần bằng điệu khúc Gloria in Excelsis Deo vang dội cùng các phái đoàn hành hương khác...

Sau đó, Đoàn Hành Hương viếng thăm Đại Giáo Đường Giáng Sinh. Đại Giáo Đường Giáng Sinh hôm nay khá đông người...Đoàn chúng tôi được Rami, người hướng dẫn đưa chúng tôi vào Đại Giáo Đường Giáng Sinh. Đại Giáo Đường Giáng Sinh với hình Thánh Giá dài 170 feet và rộng 80 feet. Đại

Giáo Đường Giáng Sinh được chia làm 5 cánh với 4 hàng cột lớn bằng đá đỏ của Đất Thánh. Những miếng trang trí bằng đá mosaics từ thế kỷ thứ 4 được khám phá ra năm 1936. Phần trên của Đại Giáo Đường và các tường, những miếng trang trí mosaics hiện rõ và do Đạo Binh Thánh Giá trang trí lại. Ca Đoàn Chính Thống Hy Lạp thường đứng hát Thánh Ca trên Hang Đá Giáng Sinh được trạm trở bằng tay trên gỗ bá hương từ Lebanon. 2 cửa chính vào Đại Giáo Đường dẫn tới Hang Đá Giáng Sinh hình vuông với 35 feet dài và 10 feet rộng. Hang Đá Giáng Sinh được trang trí bằng 48 ngọn đèn. Một Ngôi Sao bằng bạc đặt ngay nơi Đức Giêsu Giáng Sinh có ghi bằng tiếng La Tinh: “Hic de Maria Virgine Jesus Christus Natus Est.” (Nơi đây Đức Giêsu Kitô đã Giáng Sinh bởi Mẹ Maria Đồng Trinh). Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn từng người một hôn và chụp hình Ngôi Sao Giáng Sinh. Đoàn viếng thăm Máng Cỏ được đặt bên phải. Những tảng đá nguyên thủy đen sạm vì nén và khói nằm phía trên Máng Cỏ. Mái nguyên thủy của Hang Đá được làm từ thế kỷ thứ 4. Những bức tường của hang đá được bảo quản bằng vật liệu chống lửa cháy do Tổng Thống Pháp Mac Mahon tặng năm 1874. Đại Giáo Đường Giáng Sinh gồm 3 Nhà Thờ chính: Khi bước vào, Đoàn Hành Hương vào Nhà Thờ Chính Thống và xuống dưới hầm để hôn kính Ngôi Sao Giáng Sinh và thăm kính Máng Cỏ của Chúa Hải Nhi. Khi lên khỏi mặt đất, Đoàn Hành Hương đi qua Nhà Thờ Giáo Hội Armenia. Sau đó, chúng tôi vào Đại Giáo Đường Giáng Sinh Công Giáo. Chúng tôi được hướng dẫn xuống hầm dưới Đại Giáo Đường sâu dưới lòng đất. Nơi đây, có Bàn Thờ các Thánh Anh Hải, Bàn Thờ kính nhớ sự kiện Thiên Sứ báo mộng cho Thánh Cả Giuse đưa Hải Nhi Giêsu trốn sang Ai Cập, và thăm viếng nấm mồ Thánh Hieronimo, ngài còn có tên là Thánh Jerome, dịch giả Kinh Thánh Vulgata vào những thế kỷ đầu tiên từ tiếng Hy Lạp sang tiếng La Tinh. Sau đó, Hành Trình Tạ Ôn nghỉ đêm tại Hotel Shepherd House.

Sáng sớm ngày Thứ Tư 19 tháng 10 năm 2016, chúng tôi thức dậy sớm và cùng nhau Đi Chặng Đàng Thánh Giá, dời theo Con Đường Chúa Đã Đi Qua. Đường Thánh Giá là con đường truyền thống Đức Giêsu đã đi và vác cây Thập Tự lên núi Can-Vê để chịu đóng đinh và chịu chết cứu độ con người trên đó dưới thời Phongxiô Philatô. Những biến cố này được ghi lại bởi 14 chặng đàng Thánh Giá. 9 chặng được dựa trên Thánh Kinh và 5 chặng khác được thực hiện theo truyền thống. 2 chặng đầu tiên nằm trong khu vực thành lũy Antonia, 7 chặng sau nằm trên đường phố, và 5 chặng sau cùng toạ lạc trong khu vực Nhà Thờ Mồ Thánh. Mỗi ngày thứ 6 hàng tuần, vào lúc 3 giờ chiều, quý Cha Phanxicô luôn luôn tổ chức nghi thức chặng đàng Thánh Giá dọc theo những di tích này. Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn cùng chia nhau vác Cây Thánh Giá khá lớn và sốt sắng vừa đi vừa hát và suy niệm. Bắt đầu từ nơi Chúa bị kết án và từ Vòm “Ecce Homo – Đây Là Người” được đặt tên do lời nói của Philatô giới thiệu Đức Giêsu cho dân Do Thái sau khi hành hạ Ngài. Vòm này là một phần của công nghệ 3 dẫn tới phần đất của người Roma tại Jerusalem, được Hadrian xây dựng vào năm 135 A.D. Một phần của vòm này gắn liền với Nhà Thờ của quý Sơ Sion. Theo truyền thuyết kể lại, bực đá nơi Philatô giới thiệu Đức Giêsu “Đây Là Người” nằm tại nơi đây.

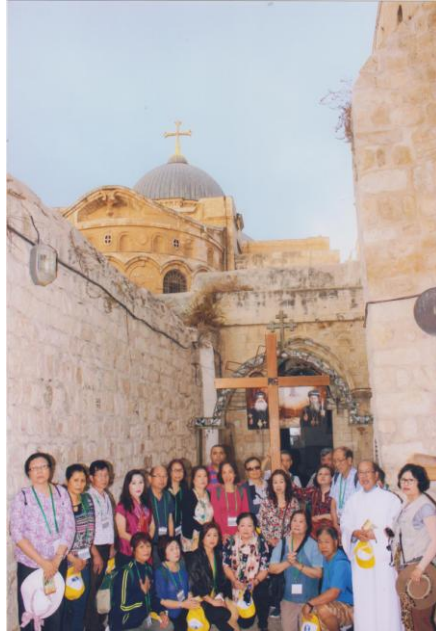
Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn đặc biệt đi trên Con Đường Chúa Đã Đi Qua từ chặng Thứ Nhất: Lithostrotos, nơi Chúa bị kết án tại gần Vòm Ecce Homo, nơi Philatô giới thiệu “Đây Là Người” cho dân thấy mà thương hại Chúa Giêsu. Hành hương kính viếng nơi Chúa bị xỉ nhục, chứng kiến những tấm đá từ thế kỷ Thứ Nhất với những dấu tích nguyên thủy của Quân Lính Roma hành hạ Chúa Giêsu. Hành hương kính viếng Nguyễn Đường Chúa Giêsu bị đánh đòn và Kết Án Tử Hình. Tiếp nối theo Con Đường Thập Tự tới Đỉnh Đồi Calvariô – Calvary. Đoàn dâng lễ ngay tại Chặng Thứ 11, Quân Lính đóng đinh Chúa Giêsu. Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn rung rung giọt lệ cảm động, vì dâng lễ ngay bên nơi Chúa chịu chết...Khi vào thăm viếng Tu viện quý Sơ Sion được thành lập do một người Pháp, cha Alphonse Ratisbone từ Strasbourg. Ngài đến Jerusalem năm 1855 và mua miếng đất này bên cạnh vòm “Ecce Homo – Đây Là Người.” Những đồ nát được di chuyển đi vào năm 1859 – 1864 và ngài xây tu viện quý Sơ Sion tại đây. Năm 1931 – 1937 Bà mẹ Bề Trên Godeleine và cha Vincent của Đại Học Kinh Thánh Jerusalem đã khai quật khu vực này. Khu vực Nền Đá Thánh Sứ Gioan ghi lại trong Phúc Âm được khám phá: “Philatô đặt Ngài ngồi trên toà xét xử gọi là Nền Đá (John 19:13). Khu vực Nền Đá này được gọi là “Lithostrotos” là nơi Đức Giêsu bị kết án. Tại đây, Philatô di chuyển toà án đến gần đám đông hung hãn đang chờ đợi ngoài cửa Đền Lũy Antonia. Philatô đã dẫn Đức

Giêsu máu me đầy người cho dân chúng và tuyên bố: “Ecce Homo – Đây Là Người.” Sau đó, ông rửa tay và kết án tử hình Đức Giêsu chết trên Thập Giá. Nền Đá này đời xưa trong thời Chúa Giêsu bị kết án.

Nhà Thờ Mộ Thánh Chúa Giêsu.

Núi Can-Vê hay Calvary là một phiến đá lớn trôi lên phía ngoài khoảng 45 feet. Tên gọi Can-Vê là Núi Sọ vì có hình giống như cái sọ. Trên đỉnh núi Sọ có 2 Nhà Nguyện. Nhà Nguyện thứ nhất thuộc Giáo Hội Chính Thống Hy Lạp nằm trên nơi Đức Giêsu bị treo lên Thập Giá. Nhà Nguyện thứ 2 thuộc Giáo Hội Công Giáo là nơi Ngài bị lột áo và đóng đinh. Trên phiến đá này còn có bàn thờ dâng kính Đức Mẹ Sầu Bi và có một Nhà Nguyện kính Adam phía dưới. Chúng tôi từng người vào và hôn kính lỗ Thánh Giá của Chúa dưới gầm Bàn Thờ Đức Mẹ Sầu Bi rất cảm động. Sau đó, chúng tôi cùng xuống và hôn kính tảng đá hạ xác Chúa xuống...Đặc biệt nhất là chúng tôi cùng xếp hàng vào hôn kính phiến đá cẩm thạch, nơi an táng Chúa trong Mộ, được gọi là Edicule, nơi táng xác Chúa. Đoàn người vào hôn kính khá dài, chúng tôi phải chờ đợi cả hơn 1 giờ mới tới phiên mình...Nhưng ai nấy cũng rất phấn khởi trong tâm tình sốt sắng... Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn còn đi xuống hầm, nơi Bà Thánh Helena tìm thấy Thánh Giá thật của Chúa Giêsu vào thế kỷ thứ 4. Chúng tôi đạt dào niềm xúc động để vào nơi Mộ Thánh của Chúa Giêsu.

Con Đường Chúa Đã Đi Qua bên Mộ Thánh.

Sau khi dâng Thánh Lễ tại Chặng Thứ 11 và hôn kính Mộ Chúa xong, Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn vào thăm Đền Luỹ Antonia Đức Giêsu bị kết án tử hình. Những viên đá tại đây đã ghi dấu những dấu chân của Đức Kitô. Những viên đá này khá lớn và được đục đẽo những đường nhỏ trên đá để tránh cho ngựa chiến không bị trượt chân. Nhiều ống dẫn nước bằng đá dẫn nước mưa vào một hồ nước dự trữ phía dưới có thể chứa cả triệu gallons nước mưa. Đoàn được tận mắt nhìn những bàn cờ của Trò Chơi Cờ Vua do binh sĩ Roma giải trí được khắc trên những tấm đá thời Đức Giêsu vẫn còn nguyên vẹn. Trò Chơi Cờ Vua truyền thống này do các quân lính trong cơ đội hành hình Đức Giêsu chơi lúc hành hạ Ngài (Matthew 27:27 – 30, Mark 15:16 – 20). Quân lính chọn Ngài là vua giả để xỉ nhục Ngài, hành hạ Ngài, và đem Ngài đi tử hình. Nền Đá này là một nơi quan trọng, giá trị, và lôi cuốn nhất trong Đất Thánh.

Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn lên Núi Cây Dầu nơi Chúa Giêsu dạy Kinh Lạy Cha và đến viếng thăm địa điểm Chúa Lên Trời. Vào Nhà Thờ Kinh Lạy Cha, chúng tôi choáng ngợp với cả trăm Kinh Lạy Cha các ngôn ngữ khác nhau. Chúng tôi xuống một hang, tương truyền là nơi Chúa Giêsu dạy các Tông Đồ Kinh Lạy Cha. Cùng nắm chặt tay nhau, chúng tôi sốt sắng đọc Kinh Lạy Cha với nhau để cầu nguyện theo ý mỗi người rất sốt sắng và cảm động...

Nhà Thờ Kinh Lạy Cha được xây dựng trên nơi truyền thống Đức Giêsu dạy Tông Đồ của Ngài Kinh Lạy Cha. Ngài cũng tiên báo sự kiện Jerusalem bị phá huỷ và mạc khải ngày Ngài lại đến trong Ngày Tận Thế (Matthew 24:1 – 3, Luke 21:5 – 7). Vua Constantine đã đặc biệt vinh danh nơi Giáng Sinh của Đức Kitô tại Belem cũng như Nắm Mộ Đức Kitô tại Jerusalem trong việc xây dựng những Nhà Thờ nguy nga. Chính vua lại xây dựng một Nhà Thờ trên đỉnh Núi Cây Dầu để nhớ những lời tiên báo của Ngài về sự tàn phá Jerusalem và sự kiện Ngài lại đến trong vinh quang. Nhà Thờ này bị phá huỷ vào năm 614 do người Ba Tư và được Đạo Binh Thánh Giá xây lại vào thế kỷ 12. Sau thất bại của Đạo Binh Thánh Giá, Nhà Thờ này bị phá huỷ và rơi vào tay người Hồi Giáo. Năm 1868, công chúa Aurelia de Bossi của Auvergne mua khu vực này và trao tặng cho nước Pháp. Năm 1875, cô xây một tu viện của Dòng Nữ Carmelite. Bên trong Nhà Thờ và trên các tường luỹ cấm của tu viện, Kinh Lạy Cha được viết bằng 62 ngôn ngữ khác nhau. Sau này, công chúa Aurelia de Bossi qua đời và được an táng trong khu vực luỹ cấm. Cuộc khai quật năm 1910 – 1911 cho thấy những di tích đồ nát của các Nhà Thờ cũ. Năm 1918 nước Pháp cố gắng tổ chức để xây một Đại Giáo Đường kính Thánh Tâm tại đây, nhưng họ không thực hiện được.

Núi Cây Dầu nơi Chúa Giêsu lên trời.

Đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn thăm viếng một nhà nguyện nhỏ nơi Chúa Giêsu lên trời. Sách Tông Đồ Công Vụ (1:9 – 12) diễn tả sự kiện Đức Giêsu đưa các Tông Đồ lên Núi Olivet – Núi Cây Dầu. Sau khi chúc lành cho họ, Ngài lên trời. Trên đỉnh Núi Cây Dầu được nhìn nhận là nơi Chúa lên trời. Tông Đồ Công Vụ thuật lại sự kiện các Tông Đồ rời bỏ Núi Cây Dầu, khoảng cách với Jerusalem ước chừng một ngày đi đường trong ngày Sabbath, khoảng 1000 yards. Một Nhà Thờ kiểu Byzantine được xây tại đây vào thế kỷ thứ 4, sau đó, bị phá huỷ năm 614 do người Ba Tư. Đạo Binh Thánh Giá đã xây dựng Nhà Thờ khác vào thế kỷ 12. Nhà Nguyện nhỏ hiện nay được Đạo Binh Thánh Giá xây ngay nơi tảng đá có dấu chân Đức Kitô lên trời. Những người Hồi Giáo vẫn còn cai quản khu vực này và họ thực hiện xây tường cũng như xây thêm một mái vòm như hiện nay.

Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn đi ngang qua Nghĩa Trang Do Thái trên cánh đồng Josaphat, theo truyền thuyết của Người Do Thái, đây là nơi mọi sẽ sống lại và chịu Phán Xét chung. Đoàn thăm viếng các phần mộ rất cổ xưa của Tiên Tri Haggai, Malachi, và Zacharia, và dừng chân cầu nguyện tại Nguyện Đường “Dominus Flevit – Chúa Giêsu khóc thương” Thành Jerusalem. “Chúa Khóc.” Trong sự kiện Ngài vào thành Jerusalem vinh quang ngày Lễ Lá, Chúa Giêsu khi nhìn thấy Thánh Đô, Ngài dừng lại và khóc thương. (Luke 19:37-42). Nơi Ngài khóc thương Jerusalem được ghi khắc vào thế kỷ thứ 12 do Đạo Binh Thánh Giá. Nơi đây, họ xây một Nhà Thờ. Sau đó, Đạo Binh Thánh Giá rút quân và nơi đó biến thành hoang tàn. Ngôi Nhà Thờ hiện nay được xây vào năm 1891 với hình thù giống như giọt nước mắt. Bàn thờ được lồng khung bằng cửa sổ kiếng có thể nhìn toàn diện về phía Jerusalem.

Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn tiến về Núi Thánh Đền Thờ Moriah....Chúng tôi dặn dò đoàn rất kỹ về an ninh và sự kiểm soát của lính Do Thái tại Núi Thánh Đền Thờ Moriah. Lính canh Do Thái tay cầm khẩu súng rất nghiêm nghị. Rất đông người Do Thái từ khắp nơi trên thế giới đổ về...Đoàn chúng tôi đang tiến về khu Western Wall-Wailing Wall, là Bức Tường Than Khóc hay Bức Tường Phía Tây...Cao và xa bên phía Núi Thánh Moriah, người Hồi Giáo xây dựng Đền Thờ Mái Vòm Đá-Mosque the Dome of the Rock vĩ đại với mái vòm màu vàng rực rỡ, và trên đỉnh mái vòm là huy hiệu của Hồi Giáo. Núi Thánh Đền Thờ Moriah chính là Đền Thánh Jerusalem xa xưa.

Toàn cảnh Jerusalem.

Núi Thánh Đền Thờ được tôn kính do 3 Tôn Giáo lớn: Kitô Giáo, Do Thái Giáo, và Hồi Giáo. Đối với người Do Thái, núi này là nơi Đền Thánh được xây dựng khi xưa. Đối với người Kitô Giáo, nơi đây, Đức Kitô đã sống và hoạt động qua nhiều biến cố trong Đền Thánh. Đối với người Hồi Giáo, núi này là nơi Thánh thứ 3 sau Mecca và Medina.

Lịch sử núi Moriah hay Núi Thánh Đền Thờ có nguồn gốc từ thời Abraham. Theo truyền thống và Thánh Kinh, trên núi này, Abraham đã chuẩn bị sát tế Isaac dâng lên Thiên Chúa (Genesis 22:1 – 22). Những thời gian sau cùng của triều đại, David đã mua núi này để Araunah người Jebusite làm sân đập lúa (Samuel 24:18 – 25) và Vua cho xây Bàn Thờ kính Thiên Chúa. Vua David hứa xây Đền Thánh dâng kính Thiên Chúa, nhưng vinh dự này chỉ dành cho người con là Solomon. Solomon đã xây Đền Thánh lộng lẫy nguy nga với những gỗ quý, đồng, và vàng từ phương xa chuyên chở về. Đền Thánh huy hoàng tráng lệ này đã bị Nebuchadnezzar phá huỷ vào năm 587 B.C. Người Do Thái đã bị lưu đày bên Babylon. 50 năm sau, với những ngày hồi hương hân hoan, Đền Thánh với diện tích nhỏ hơn được Zerubabel xây dựng lại tại đây. Vua Herod Cả ước mơ xây dựng lại Đền Thánh lớn hơn. Trên 10,000 công nhân được sử dụng vào công việc vĩ đại này. Đền Thánh được thực hiện lớn hơn và vẫn giữ nét đẹp và vẻ huy hoàng của Đền Thánh cũ. Công trình khởi sự vào năm 20 B.C và hoàn thành vào năm 64 A.D. Nhưng 6 năm sau, Đền Thánh lại bị phá huỷ. Đền Thánh do Herod xây là nơi Đức Giêsu hoạt động. Năm 70 A.D. Đền Thánh này bị quân đội của Titus với tướng Vespasianô đốt cháy. Titus đã cố gắng giữ lại Đền Thánh, nhưng binh sĩ của ông đã ném đuốc cháy vào cửa sổ và Đền Thánh bị thiêu huỷ. Chân Đền 7 ngọn (The Menorah) còn sót lại và Titus đã mang về Roma. Năm 135 A.D. sau khi dẹp tan cuộc nổi dậy thứ 2 của Do Thái, Hadrian đã biến khu vực Đền Thánh thành đền thờ thần Jupiter. Những người Kitô hữu đầu tiên nhìn núi Moriah như là nơi bị Thiên Chúa nguyên rủa và biến thành nơi hoang tàn đổ nát. Năm 636 A.D. người Hồi Giáo chiếm được Jerusalem, và Khalif Omar đã xây một đền thờ Hồi Giáo tại đây và họ xác định đây là nơi tiên tri Mahomed về trời. Năm 691, Adbed El Malik Ben Marwan, dòng dõi Omayyad Khalif, đã thực hiện một đền thờ Hồi Giáo lớn hơn như hiện nay.

Bên Bức Tường Than Khóc Đền Thánh Jerusalem.

Đền Thờ Mái Vòm Đá (The Dome of the Rock) được xếp vào loại nơi Thánh thứ 3 của Hồi Giáo sau Kaaba tại Mecca và phần mộ của Tiên Tri tại Medina. Đây là một trong những Đền Thờ Hồi Giáo đẹp nhất của thế giới Hồi Giáo. Trải qua 13 thế kỷ, Đền Thờ Mái Vòm Đá (The Dome of the Rock) được tu sửa lại nhiều lần. Nhưng Đền Thờ Mái Vòm Đá (The Dome of the Rock) hiện nay còn giữ được nguyên hình dáng của năm 691. Khi Đạo Binh Thánh Giá chiếm lại được Jerusalem vào năm 1099, Đền Thờ này được biến đổi sang Nhà Thờ Công Giáo với tên gọi là Đền Thờ Thiên Chúa (Templum Domini). Sau khi Đạo Binh Thánh Giá bị đánh bại tại Horns of Hittin năm 1187, cây Thập Tự chiều sáng 88 năm trên đỉnh Vòm Đền Thờ bị mang xuống và thay thế bằng huy hiệu Hồi Giáo. Từ thời gian đó, Đền Thờ Mái Vòm Đá (The Dome of the Rock) của Hồi Giáo trở thành một di tích kỷ niệm đặc biệt tại Jerusalem. Mô hình được xây theo kiểu Byzantine và được thực hiện bởi các nghệ nhân Byzantine, nhưng trang trí theo kiểu đông phương. Bên ngoài có những cửa 8 cạnh khoảng 63 feet với đường kính là 180 feet. Mái Vòm cao khoảng 108 feet với đường kính là 78 feet. Cấu trúc với hình 8 cạnh lồng trong những miếng cẩm thạch cao tới 18 feet, và trên cùng, với những bức tường trang trí bằng ngói Thổ Nhĩ Kỳ sáng chói. Mái vòm làm bằng những đĩa nhôm mạ vàng lóng lánh dưới ánh sáng mặt trời. Bên trong chứa một tảng đá lớn với tương truyền Tổ Phụ Abraham sát tế Isaac trên phiến đá này.

Đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn chúng tôi không được lên khu vực Đền Thánh Jerusalem vì lý do an ninh của người Do Thái và Hồi Giáo. Do đó, sau khi qua cửa khám security rất kỹ lưỡng như lên máy bay, chúng tôi vào khu vực Bức Tường Than Khóc hay Bức Tường Phía Tây... Hôm nay là ngày Lễ Lều Sukot, cả trăm ngàn người khắp thế giới về nơi đây...

Bức Tường Phía Tây hay Bức Tường Than Khóc (Western Wall or Wailing Wall) là Thánh Địa quan trọng nhất của người Do Thái. Đó là di tích duy nhất còn lại của Đền Thờ Jerusalem. Bức Tường Phía Tây là một phần của bức tường Đền Thờ thứ 2 do Vua Herod xây dựng vào năm 20 B.C. Titus qua tướng Vespasianô vào năm 70 A.D. đã dùng khu vực này biểu dương sự vĩ đại của quân lính Roma. Họ đã phá huỷ tất cả Đền Thờ. Trong thời đế Quốc Roma, người Do Thái không được đến Jerusalem. Tuy nhiên, vào thời Byzantine, người Do Thái được phép đến mỗi năm 1 lần vào ngày kỷ niệm Đền Thờ bị phá huỷ, để họ tưởng nhớ, khóc than, và đau thương trên những di tích của Đền Thờ. Do đó, phần này còn được gọi là Bức Tường Than Khóc – (Wailing Wall). Phong tục người Do Thái cầu nguyện và than khóc tại Bức Tường Phía Tây kéo dài nhiều thế kỷ. Từ năm 1948 – 1967, người Do Thái không được phép thăm viếng Bức Tường vì nó thuộc về lãnh thổ của người Jordan. Sau cuộc chiến 6 ngày, Bức Tường Than Khóc trở thành nơi thăm viếng và thờ phượng của người Do Thái. Khung vực này có thể chứa tới cả ngàn ngàn người đến đây hành hương.

Sau đó, chúng tôi đến kính viếng Nhà Thờ Thánh Anna, nơi sinh hạ Mẹ Maria. Khi Đạo Binh Thánh Giá rút khỏi Jerusalem, họ để lại khoảng 30 Nhà Thờ do họ xây dựng. Nhà Thờ Thánh Anna là một trong những Nhà Thờ đẹp nhất được xây dựng vào năm 1100 A.D. do người vợ của Baldwin I theo kiểu Romanesque. Nhà Thờ này được xây dựng trên nơi hạ sinh của Mẹ Maria và là ngôi nhà của Thánh Joakim và Bà Thánh Anna. Sau khi chiến thắng Đạo Binh Thánh Giá, Saladin đã biến Nhà Thờ này thành viện thần học của Hồi Giáo. Năm 1856, Sultan Abdul Majid đã dâng hiến khu vực này cho Hoàng Đế Napoleon III. Nhà Thờ được sửa chữa lại và trao cho quý Cha Dòng Trắng. Kỹ thuật âm thanh của Nhà Thờ Thánh Anna rất tuyệt vời...Chúng tôi cùng nhau hát kinh Linh Hồn Tôi Tung Hồ Chúa...không cần micro, nhưng giọng hát vang vọng âm thanh tuyệt vời. Sau đó, chúng tôi xuống kính viếng nơi Mẹ Maria hạ sinh...Chúng tôi cùng nhau cầu nguyện tại đây và ghi hình lưu niệm nơi Mẹ Maria hạ sinh...

Ngay bên Nhà Thờ Thánh Anna, Hồ Bethesda nổi tiếng nơi Chúa Giêsu chữa lành người bất toại...Người ta còn giữ di tích khá nguyên thủy. Hồ Bethesda nằm về hướng cửa thành Thánh Stêphanô bên trong tường thành Jerusalem. Hồ này là nơi tụ tập các người bệnh tật ước mong được chữa lành. Tại đây, Đức Kitô đã chữa lành một người tàn tật suốt 38 năm (John. 5). Hồ chứa đựng những đồ phế thải hàng ngàn năm và được khôi phục lại do quý Cha Dòng Trắng. Hồ dài khoảng 350 feet và rộng khoảng 200 feet với chiều sâu là 25 feet. Hồ có 5 cửa theo đúng Phúc Âm của Thánh Gioan tường thuật. Một trong 5 cửa này dùng vào việc tẩy rửa những con chiên được mang lên Đền Thờ hy tế. Đạo Binh Thánh Giá đã xây dựng lại một Nhà Nguyện nằm trên di tích của Đại Giáo Đường thời Byzantines vào thế kỷ thứ 5 bị phá huỷ vào năm 614 do người Ba Tư.

Trong Vườn Cây Dầu.

Đỉnh cao của đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn thăm viếng Vườn Giêtxêmani-Vườn Cây Dầu với 8 cây dầu 3 ngàn năm và cùng Dân Thánh Lễ chung quanh tảng đá Chúa Giêsu Hấp Hối. Khu vườn Giêtxêmani là một trong những địa điểm lôi cuốn nhất của Đất Thánh, nằm dưới chân Núi Cây Dầu. Vườn này vẫn còn nguyên vẹn từ 2000 năm nay. Đối diện với kinh thành ngăn cách do thung lũng Kidron, Vườn Giêtxêmani vẫn còn nguyên vẹn như thời Chúa Giêsu, kể cả một số cây dầu cổ xưa còn lại. Thánh Gioan kể lại: “Đây là nơi Chúa Giêsu thường đến để hồi tâm và cầu nguyện.” (Luke 22:39). Tại đây, Chúa Giêsu đã trải qua đêm buồn thương sau cùng của con hấp hối. Ngài chấp nhận đau khổ và cái chết trên Thập Giá để cứu độ nhân loại: “Lạy Cha, nếu được, xin cất chén này khỏi con, nhưng xin đừng theo ý con, một theo ý Cha trọn vẹn.” (Luke 24:42). Juda đã đến cùng với những quan quân của Thầy Cả Thượng Tế và Juda trao nộp Ngài cho họ. (Matthew 26:47, Mark 14:44, Luke 22:47, John 18:23). Tất cả Tông Đồ đều chạy trốn để lại mình Ngài ứng nghiệm với lời tiên tri: “Ta sẽ đánh chủ chiên và đoàn chiên tan tác.” Chúa Giêsu bị bắt tại đây và bị điệu tới dinh Caipha. Sau đó, bị kết án tử hình chết trên Thập Giá. Trong khu vườn Giêtxêmani còn 8 cây dầu với khoảng 3000 năm tuổi. Josephus nói tới sự kiện Titus đã chặt bỏ hết cây cối quanh vùng Jerusalem vào năm 70 A.D. Những

cây dầu này có lẽ đã chứng kiến sự kiện Chúa Giêsu đã cầu nguyện và hấp hối tại đây như Pliny đã viết: “Những cây dầu này đã không chết.” Và nó vẫn còn mang hoa trái.

Những Cây Dầu 3000 năm và Hành Trình Tạ Ơn thăm viếng.

Tại nơi đây, Trong Đại Giáo Đường Hấp Hối, Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn cùng nhau quỳ gối chung quanh tảng đá Chúa hấp hối để cùng dâng Thánh Lễ. Những giọt nước mắt cảm động tự nhiên trào ứa lúc nào không hay. Chúng tôi cảm nghiệm được những giây phút kinh hoàng khi Chúa Giêsu cầu nguyện và hấp hối tại đây... Các môn đệ nằm ngủ thờ ơ... Rồi sự kiện nộ hôn phản bội của Giuđa làm hiệu cho đội lính bắt Chúa và các môn đệ bỏ Chúa Giêsu và chạy trốn.

Năm 379, người Byzantines xây Đại Giáo Đường Hấp Hối thứ 1 trên nơi Đức Giêsu cầu nguyện và hấp hối. Đại Giáo Đường này bị phá hủy năm 614 do người Ba Tư. Vào thế kỷ 12, Đạo Binh Thánh Giá xây lại Nhà Thờ mới, nhưng lại bị phá hủy. Nhà Thờ hiện tại rất đẹp tại Jerusalem và được xây lại vào năm 1919 – 1924. Khi 16 quốc gia gửi tiền xây dựng Nhà Thờ này, Nhà Thờ mang tên “Church of all Nations – Nhà Thờ của các Dân Tộc.” Mỗi dân tộc gửi tặng đều có một mái vòm kỷ niệm và tất cả các mái vòm đều trang trí bằng mỹ thuật mosaics với những cửa sổ đẹp tuyệt vời. Ánh sáng mờ mờ xuyên qua cửa kính màu thắm tạo thành nét huyền nhiệm và thích hợp cho bầu khí cầu nguyện và suy niệm. Một tảng đá cổ truyền lớn ghi nhớ cuộc hấp hối của Đức Kitô được đặt trước bàn thờ chính. Một phần nền Nhà Thờ kiểu Byzantine được khám phá và được hình thành lại bởi nghệ thuật mosaics tuyệt hảo theo như nguyên bản xưa kia. Mặt tiền Nhà Thờ với tượng của 4 Thánh Sứ đang cầm cuốn sách tuyệt đẹp. Một hình mosaic diễn tả Đức Kitô dâng hiến đau khổ cho Thiên Chúa Cha và cả nhân loại được thực hiện rất xuất sắc.

Mỗi người một certificate đến hành hương Israel.

VỀ BÊN MẸ FATIMA.

Thứ 5 ngày 20 tháng 10 năm 2016, Hành Trình Tạ Ôn từ già Israel đi về bên Mẹ Fatima trên chuyến bay Brussels SN3294 và SN3815. Fatima là thành phố nhỏ nằm trong nước Bồ Đào Nha, dân số khoảng 3,464,000 người. Ngày 13.5.1917, Đức Mẹ hiện ra với 3 trẻ là Lucia, Giaxinta và Phanxicô tại đồi Cova da Iria. Sau khi gặp Đức Mẹ hiện ra, các em đã bị nhiều mặt khó khăn về mặt Giáo Quyền lẫn Chính Quyền. Và ngày 13 mỗi tháng, cho tới tháng 10, Đức Mẹ liên tục hiện ra với 3 em tại Fatima.

Hành Trình Tạ Ôn về bên Mẹ Fatima.

Năm 1916 Thiên Thần hiện ra với 3 trẻ tại Loco do Cabeco và dạy các em cầu nguyện.

1. 13.5.1917 Đức Mẹ hiện ra lần đầu tiên với 3 em tại Cova da Iria, và liên tục trong vòng 6 tháng vào ngày 13.
2. 13.6.1917: Hiện ra lần thứ 2.
3. 13.7.1917: Hiện ra lần thứ 3.
4. 19.8.1917: Hiện ra lần thứ 4 tại Valinhos.
5. 13.9.1917: Hiện ra lần thứ 5.
6. 13.10.1917: Hiện ra lần thứ 6.

Trong lần hiện ra sau cùng ngày 13.10.1917, có khoảng chừng 70,000 người tham dự và chứng kiến phép lạ: Mặt trời nhảy múa và Mẹ đã truyền dạy 3 mệnh lệnh Fatima.

- 1) Ăn năn cải thiện đời sống
- 2) Lành hạt Mân Côi.
- 3) Tôn sùng Mẫu Tâm Mẹ.

Đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn thăm viếng:

- 1) Ngọn Đồi Loco Da Cabeco nơi Thiên Thần hiện ra với 3 trẻ. Nơi đây, những Thánh Tượng các Thiên Thần hiện ra với 3 em và cho các em rước lễ.
- 2) Aljustrel: Làng mạc nơi 3 em sinh sống. Chúng tôi thăm viếng những căn nhà kỷ niệm nơi 3 em sinh sống. Vào ngôi nhà của 2 em Giaxinta và Phanxicô kính viếng chiếc giường cũ kỹ nơi Phanxicô nằm bệnh. Viếng thăm nơi Giaxinta sinh ra. Chúng tôi chụp hình chung với Bà Maria, người cháu của chị Lucia. Hành Trình Tạ Ôn thăm viếng giếng nước nơi Thiên Thần hiện ra với 3 em.
- 3) Valinhos: Ngọn đồi Mẹ hiện ra với 3 em ngày 19.8.1917. Chúng tôi đứng chụp hình nơi Mẹ hiện ra tại đây. Cùng nhau đọc kinh lành hạt để cầu nguyện với Mẹ Fatima.

Vào kính viếng Đại Giáo Đường Mân Côi, nơi có 3 mộ phần của Thánh Phanxicô và Giaxinta cũng như mộ của Chị Lucia, chúng tôi quỳ bên mộ phần của các Ngài và cầu nguyện tha thiết.

Sáng hôm sau, ngày 21 tháng 10 năm 2016, sau khi dâng Thánh Lễ tại Nhà Nguyễn Hiện Ra, và chụp hình chung mảnh tường Berlin được đưa về đây sau ngày Bức Tường Berlin sụp đổ, để nhớ đến hồng ân của Mẹ cho Nước Nga và các Nước Cộng Sản Đông Âu thoát nạn Cộng sản. Hành Trình Tạ Ơn theo Mẹ về Valinhos, nơi Mẹ hiện ra đặc biệt với 3 trẻ vào ngày 19.8.1917, sau khi 3 em bị chết vắn do chính quyền và Giáo Quyền. Hành Trình Tạ Ơn theo 3 em thăm viếng Nhà Thờ Giáo Xứ sau khi thăm nhà của 3 em. Nơi đây, chúng tôi kính viếng Giếng Rửa Tội đã Rửa Tội cho 3 em tại nơi đây. Chúng tôi kính viếng chiếc giường nơi Phanxicô an nghỉ, căn phòng của Giaxinta, và ngôi nhà của Lucia. Chúng tôi ra nghĩa trang nơi có phần mộ của gia đình Phanxicô và Giaxinta với mộ phần đầu tiên của Phanxicô. Sau đó, di chuyển mộ của Phanxicô về Rosary Basilica.

Trời Fatima lất phất mưa, chúng tôi lầm lũi đi trong mưa theo Mẹ Fatima...Tiền vào Nhà Nguyễn Hiện Ra-Apparition Chapel tại Đồi Cova Da Iria rất rộng lớn...Đây là Nhà Nguyễn nơi Mẹ hiện ra dưới gốc Cây Sồi...Cây Sồi nguyên thủy đã bị phá hủy...Nhà Nguyễn đầu tiên vẫn được bảo trì, và Nhà Nguyễn lớn với kiến trúc đặc biệt phủ bên ngoài để những đoàn hành hương có thể dâng Thánh Lễ Kính Mẹ Fatima và cầu nguyện tại đây liên tục...Bên cạnh Nhà Nguyễn Hiện Ra, một Cây Sồi nguyên thủy cành lá xum xuê vẫn còn đứng vững... Hành Trình Tạ Ơn thay phiên nhau chụp hình Cây Sồi này...Sau đó, chúng tôi được hướng dẫn vào thăm Bảo tàng Viện Fatima, có rất nhiều bảo vật tại đây: Những tràng hạt Mân Côi của các nước...Những di tích lịch sử của các Đức Giáo Hoàng tới đây hành hương...Những quà tặng quý giá của vua chúa các nước tặng cho Mẹ Fatima...Những mặt nhật, chén lễ, Lễ Phục...Đặc biệt nhất là chiếc triều thiên nguyên thủy của Mẹ Fatima...Đức Thánh Giáo Hoàng Gioan Phaolô Đệ Nhị đã dâng kính viên đạn đã ghim vào ngài khi bị ám sát 13 tháng 5 năm 1981 do Agli Agca, và được Ngài gắn vào triều thiên này để tạ ơn Mẹ Fatima...Chúng tôi dán mắt nhìn triều thiên này, và thấy rõ viên đạn trên đó...Thật là một hồng ân hiếm có...

Sau đó, Hành Trình Tạ Ơn vào hành hương Rosary Basilica, nơi có 3 phần mộ của Thánh Giaxinta, Thánh Phanxicô, và phần mộ của chị Lucia tại đây...rất nhiều người cầu khẩn trước những phần mộ này...Chúng tôi quỳ gối cầu nguyện lâu giờ tại đây...Sau đó, vào thăm Basilica of Most Holy Trinity mới xây rất rộng lớn ở cuối quảng trường...Basilica này mới xây dựng năm 2012 rất tân kỳ và nghệ thuật...Có thể chứa tới trên 10,000 người...Tính nguyên chỗ ngồi cho trên 8633 người ngồi tham dự... Buổi tối, Hành Trình Tạ Ơn được đọc kinh Mân Côi bằng tiếng Việt Nam do Cha Văn Chi hướng dẫn, và đặc biệt, 4 anh Thắng, Bông, Tiêm, Ngọc được chọn khiêng kiệu Thánh Tượng Mẹ Fatima trong cuộc rước vĩ đại...Lòng anh em rất xúc động...

Từ ngoài quảng trường vào, tượng Đức Thánh Giáo Hoàng Gioan Phaolô Đệ Nhị, tượng Đức Giáo Hoàng Phaolô thứ 6 và tượng Đức Giáo Hoàng Pio 12 uy nghi...Một con đường làm bằng xi măng dành cho khách hành hương theo truyền thống họ quỳ 2 gối và tiến vào Nhà Nguyễn Hiện Ra...Rất nhiều khách hành hương trong đó có cả những bệnh nhân và tàn tật đang quỳ gối đi bằng 2 đầu gối tiến về nơi Mẹ Fatima hiện ra rất cảm động...

VỀ BÊN MẸ LỘ ĐỨC.

Thứ 7 ngày 22 tháng 10 năm 2016, Hành Trình Tạ Ơn từ già Fatima để theo Mẹ về Lộ Đức trên chuyến bay Tap Portugal TP492 từ Lisbon đi Toulouse và đến Lộ Đức... Chuyến bay khá dài, nhưng cả đoàn đều hạnh phúc. Mãi tới 12.05pm, chúng tôi mới đáp xuống phi trường Toulouse, sau đó, xe bus di chuyển chúng tôi về khách sạn Grand Hotel Modern tại Thánh Địa Lộ Đức... Cả đoàn Hành Trình Tạ Ơn cùng theo nhau ra hang đá Lộ Đức để chào Mẹ và cảm ơn Mẹ...Chúng tôi cùng quỳ gối cầu nguyện và tạ ơn Mẹ Lộ Đức...Chúng tôi nhớ tới các con cái và gia đình cũng như những người thân và những người nhờ chúng tôi cầu nguyện...Những lời kinh thật sốt sắng và cảm động...Chắc hẳn Mẹ nghe những lời chúng tôi cầu xin trong đêm tối thình lặng đáng ghi nhớ này...

Lộ Đức, một thành phố nằm gần dãy núi Pyrénées nước Pháp, dân số khoảng 17,425,000 người. Mỗi năm có tới 2,000,000 người đến đây hành hương. Đức Mẹ hiện ra tại đây với Bernadette từ ngày 11.2.1858 đến ngày 16.7.1858 tất cả 18 lần. Sứ điệp của Mẹ tại đây kêu gọi nhân loại siêng năng lần hạt và làm việc đền tội thay cho các tội nhân. Theo văn phòng Y tế Lộ Đức, có tới 1200 phép lạ xảy ra tại Lộ Đức.

Sáng hôm sau, Chúa Nhật ngày 23 tháng 10 năm 2016, Đoàn Hành Trình Tạ Ôn chúng tôi thức dậy sớm để dâng Thánh Lễ tại Crypt Vương Cung Thánh Đường Mẹ Vô Nhiễm Lộ Đức, đặc biệt hành hương kính viếng xương Thánh Bernadette. Lòng hân hoan sung sướng khi dâng lễ với Mẹ. Chúng tôi xếp hàng tắm Nước Lộ Đức với những lời kinh nguyện dạt dào. Được hướng dẫn do những thiện nguyện viên giúp đỡ từng người tắm Nước Lộ Đức. Lòng chúng tôi hân hoan sung sướng. Sau đó, chúng tôi thăm viếng con đường Thánh Bernadette đã đi nhiều lần, thăm Nhà Boly Mill, nơi Thánh Bernadette sinh ra năm 1844. Nhiều lần đi qua giòng sông Gave tuyệt mỹ, nơi mà Thánh Bernadette đi qua để kiếm củi tại hang đá Massabielle Lộ Đức theo dấu hiệu lần màu xanh chỉ dẫn trên đường the Path of St Bernadette. Chúng tôi cùng nhau đi qua Cửa Thánh ngay tại cuối quảng trường Lộ Đức. Sau đó, thăm viếng Cachot, một nhà tù thời xưa, nhưng gia đình Bernadette phải vào ở vì quá nghèo.

Thánh Lễ tại Crypt Vương Cung Thánh Đường Mẹ Vô Nhiễm Lộ Đức.

Hành Trình Tạ Ôn về Nhà Thờ xứ, nơi gia đình Bernadette thường đi lễ. Vào trong Nhà Thờ, giếng Rửa Tội ngay phía cuối, nơi Bernadette được rửa tội. Sau khi thăm phố phường của Lộ Đức, chúng tôi thăm viếng Đại Giáo Đường rất lớn phía trên nơi Mẹ hiện ra. Thăm Viếng Đại Giáo Đường Thánh Pio X, và vào Nhà Nguyện đặc biệt, nơi có xương Thánh Bernadette. Đi tham quan các nơi hành hương đặc biệt tại đây. Chúng tôi vào thăm Nhà Thờ hầm, được xây dựng ngầm dưới lòng đất, có sức chứa tới 50,000 người.

Bên Mẹ Lộ Đức.

Sáng Thứ 2 ngày 24 tháng 10 năm 2016, chúng tôi dâng Thánh lễ bằng tiếng Việt Nam tại Grotto, nơi Mẹ hiện ra, để cầu nguyện cho Quê Hương Việt Nam, để dâng hiến các gia đình và những ý khẩn xin với Mẹ Lộ Đức.. Sau đó, xe bus chở chúng tôi đi Bartres, là một làng dân chúng địa phương chăn nuôi và trồng trọt. Tại Bartres, Bernadette ở với người bà con...Chúng tôi vào xem nhà ở của Bernadette, với chuồng súc vật, vườn tược, giếng nước, và còn cả nơi giặt công cộng mà Bernadette vẫn đến đây giặt giũ...Rồi chúng tôi vào thăm viếng Nhà Thờ của Làng Bartres thô sơ và cổ kính...Rồi chúng tôi leo lên ngọn đồi nhiều cỏ và nhiều cây hạt dẻ, nơi Bernadette chăn súc vật...Tại đây, ngôi nhà dành cho súc vật vẫn còn nguyên vẹn từ thời Bernadette...Nơi căn nhà lợp rơm giữ súc vật này, Bernadette vẫn thường cầu nguyện nơi đây.

Trên đồi nơi Bernadette chăn chiên tại Bartres.

Buổi tối, Hành Trình Tạ Ơn tiếp tục ra Hang Đá Mẹ hiện ra để cầu nguyện và đi rước nến với cả ngàn ngàn người. Đoàn chúng tôi được vinh dự qua chị Ana được đứng trên lễ đài để hát và đọc kinh tiếng Việt Nam...Trong bữa ăn tối, Grand Hotel Modern tại Thánh Địa Lộ Đức đã khoản đãi chúng tôi bữa ăn rất thịnh soạn và một chiếc bánh cake từ già đoàn chúng tôi...

Sáng Thứ 3 ngày 25 tháng 10, chúng tôi lại cùng nhau dậy khá sớm, tranh thủ từng giờ phút quý bên Mẹ để cầu nguyện và khẩn xin...Có những người ra thăm Mẹ từ 4 hay 5 giờ sáng...

KINH THÀNH ROMA VĨNH CỬU.

Thứ 3 ngày 25 tháng 10 năm 2016, Hành Trình Tạ Ơn trên chuyến bay Lufthansa LH1095 tới Frankfurt nước Đức và trên chuyến bay LH234 rời nước Pháp đáp xuống phi trường Roma. Chúng tôi được chị Liliana tour guide đón tiếp niềm nở với chiếc xe bus chờ sẵn. Chúng tôi hành trình theo chân Thánh Phêrô và Phaolô về Roma.

Hành Trình Tạ Ơn chúng tôi hướng về Hang Toại Đạo-Catacombs... Hang Toại Đạo – Catacombs là nơi chôn cất những người Công Giáo từ thế kỷ thứ nhất đến thế kỷ thứ 4. Có khoảng 52 Hang Toại Đạo, trải dài tổng cộng khoảng 876 km và sâu có nơi tới 25m. Hang Toại Đạo có khi tới 5 tầng với nhiều hộc đá an táng người chết. Có nhiều Hang Toại Đạo nổi tiếng như Hang Toại Đạo Thánh Sebastianô, Hang Toại Đạo Thánh Callistô, Hang Toại Đạo Domitilla... Trong Hang Toại Đạo Thánh Sebastianô, có phần Mộ của Thánh Phêrô và Phaolô chôn cất tại đây. Trong Hang Toại Đạo Thánh Callistô, có phần mộ của Thánh Cecilia và nhiều vị Giáo Hoàng Tử Đạo. Trong Hang Toại Đạo này, du khách còn nhìn thấy xương cốt của một phụ nữ còn nguyên trong quan tài. Dọc theo đường Appia

cổ xưa, Hành Trình Tạ Ôn đi qua nơi Nhà Nguyên Quo Vadis? – Lậy Thầy, Thầy Đi Đâu? Diễn tả lại câu chuyện Thánh Phêrô thời kỳ bắt đạo, định trốn bỏ Thành Rôma. Ngài gặp Chúa Giêsu vác Thập Giá đi vào Thành Rôma. Ngài hỏi Chúa: “Quo Vadis? – Lậy Thầy, Thầy Đi Đâu?” Chúa trả lời: “Ta trở lại Thành Rôma chết thay con lần thứ 2.” Phêrô hiểu ý Chúa và Ngài trở lại Rôma để chịu Tử Đạo đóng đinh ngược vào năm 64. Sau đó, Hành Trình Tạ Ôn nghỉ đêm tại hotel Gravina San Pietro, ngay trung tâm thành phố Roma bên Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô.

Sáng Thứ 4 ngày 26 tháng 10 năm 2016, chúng tôi dậy sớm và rời hotel lúc 6.30am vào Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô để tiếp kiến Đức Giáo Hoàng Phanxicô. Rất hạnh phúc và sung sướng được gặp gỡ Đức Giáo Hoàng tại Quảng Trường Thánh Phêrô. Rất đông người hiện diện tại đây. Cả một không gian tràn ngập niềm vui để nhìn thấy vị Cha Chung của Giáo Hội toàn cầu. Chúng tôi cũng vui lây với đoàn người khá đông đảo...

Buổi chiều, Hành Trình Tạ Ôn chúng tôi lên xe bus và đi kính viếng và đi qua Cửa Thánh tại Vương Cung Thánh Đường Đức Bà Cả, hay còn được gọi là Nhà Thờ Đức Mẹ xuống tuyết. Vương Cung Thánh Đường Đức Bà Cả theo truyền thuyết vào năm 352 ngày 4 tháng 5, Đức Mẹ hiện ra với nhà quý tộc Giovanni và Đức Giáo Hoàng Liberio và truyền xây một Thánh Đường dâng kính Mẹ trên đỉnh đồi có tuyết phủ. Tại bàn thờ chính, có hòm bằng gỗ chứa gỗ Máng Cỏ Chúa Hài Nhi được đưa từ Bethlehem về và có xương Thánh Mathias và các Thánh khác được giữ nơi đây. Chúng tôi dâng Thánh Lễ sốt sắng tại Vương Cung Thánh Đường Đức Bà Cả. Sau đó, Hành Trình Tạ Ôn kính viếng Salus Populi Romani-Icon Đức Bà Cứu Chữa Dân Thành Roma rất nổi tiếng. Salus Populi Romani là một hình Đức Mẹ đặc biệt, mà hầu hết các Đức Giáo Hoàng cũng như Dân Thành Roma sùng kính cách rất đặc biệt từ thuở xa xưa.

Di Ảnh Đức Bà Cứu Chữa Dân Thành Roma- Salus Populi Romani là Di Ảnh Đức Mẹ Maria cổ nhất tại Roma, được nhiều Đức Giáo Hoàng yêu mến kính trọng, là biểu tượng cho lòng sùng kính Đức Trinh Nữ Maria của các Ngài và của Dân Thành Roma.

Di Ảnh này được ghi nhận làm nhiều phép lạ, do đó, Di Ảnh đã được cung nghinh trong nhiều lần rước kiệu chung quanh thành phố Roma. Năm 593, Đức Thánh Giáo Hoàng Gregory đã cung nghinh Di Ảnh này chung quanh thành phố Roma và cầu nguyện để xin Đức Trinh Nữ Maria cứu Dân Thành Roma thoát khỏi cơn bệnh Dịch Đen-Black Plague. Năm 1571, Đức Giáo Hoàng Pio V đã cầu nguyện trước Di Ảnh này cho sự kiện chiến thắng tại Lepanto. Năm 1837, Đức Giáo Hoàng Gregory XVI đã cầu nguyện xin Đức Trinh Nữ Maria cứu thoát Dân Thành Roma khỏi bệnh Dịch Tả.

Đức Giáo Hoàng Pio XII sinh tại Roma với tên là Eugenio Pacelli, khi thụ phong Linh Mục, ngài đã cử hành Thánh Lễ Tạ Ôn đầu tiên trước Di Ảnh Đức Bà Salus Populi Romani vào tháng 4 năm 1899. Năm 1953, Di Ảnh Đức Bà Cứu Chữa Dân Thành Roma- Salus Populi Romani được cung nghinh khắp thành phố Roma để khai mạc Năm Thánh Maria đầu tiên trong lịch sử Giáo Hội. Năm 1954, Di Ảnh được Đức Giáo Hoàng Pio XII cung kính đội Triều Thiên khai mào cho Lễ Kính Trinh Nữ Vương Maria-Queenhip of Mary khởi đầu từ thời gian này. Các Đức Giáo Hoàng Paul VI, John Paul II, Benedict XVI, Francis, đều tha thiết tôn kính và yêu mến Di Ảnh Đức Bà Cứu Chữa Dân Thành Roma-Salus Populi Romani qua những sự kiện thăm viếng và cầu nguyện cá nhân hay những nghi thức cử hành phụng vụ chính thức.

Bên trong Vương Cung Thánh Đường Đức Bà Cả.

Icon Salus Populi Romani trong Basilica Đức Bà Cả.

Sau đó, phái đoàn Hành Trình Tạ Ôn thăm viếng và đi qua Cửa Thánh tại Vương Cung Thánh Đường Gioan Lateranô, nơi cư ngụ đầu tiên của các Đức giáo Hoàng và là Nhà Thờ Chính Tòa Rôma xuyên suốt 10 thế kỷ. Bên trong Vương Cung Thánh Đường có 12 bức tượng cao 7m của Chúa Giêsu, Thánh Gioan Tông Đồ và Gioan Tiên Hô cùng các Thánh Tiến sĩ Giáo Hội. Vương Cung Thánh Đường dài 130m. Gian giữa có tượng của 12 Tông Đồ. Bàn thờ chính là Bàn Thờ Giáo Hoàng có chứa đựng bàn thờ của Thánh Phêrô xưa kia. Bên trên bàn thờ, còn có một trang trí đặc biệt như cái tán chứa đựng xương sọ Thánh Phêrô và Phaolô. Trước Vương Cung Thánh Đường Latêranô, hình Thánh Phanxicô Assisi được xây dựng để kỷ niệm việc Ngài đến triều yết Đức Giáo Hoàng và đề nghị canh tân Giáo Hội. Sau đó, phái đoàn đến viếng thăm Nhà Thờ Cầu Thang Thánh – Scala Santa. Theo truyền thuyết, đây là những bậc Thang Thánh gồm 28 bậc trong dinh Philatô và có những điếm còn bọc đồng theo tương truyền là nơi ghi lại những giọt máu của Chúa Giêsu. Chúa Giêsu đã bước đi trên đó, do Vua Constantinô mang về từ Giêrusalem. Khách hành hương quỳ và đi bằng đầu gối để cầu nguyện. Nhà Nguyện này là Nhà Nguyện tư của Đức Giáo Hoàng xưa kia.

Vương Cung Thánh Đường Gioan Lateranô.

Phái đoàn Hành Trình Tạ Ơn còn thăm viếng Nhà Thờ Thánh Giá thật của Chúa Giêsu. Nhà Thờ được xây dựng theo yêu cầu của Thánh Nữ Helena, mẹ Vua Constantinô để chứa đựng Thánh Giá thật của Chúa Giêsu và các di tích khác. Bên trái là Nhà Nguyện cất giữ Thánh Tích cuộc Khổ nạn của Chúa Giêsu và các Thánh Tích: Cây thập tự của người trộm lành, Tấm Bảng INRI trên Thánh Giá thật của Chúa, một miếng Gỗ Thánh Giá, một cái đinh, 2 cái gai từ Mào Gai, và ngón tay của Thánh Tôma. Ngoài ra còn có hòm chứa đựng những cát đưa từ Giêrusalem về. Trang trí trong Nhà Thờ bằng những bức hình ghi lại việc tìm thấy Thánh Giá thật của Chúa từ Giêrusalem thời Nữ Thánh Hoàng Hậu Helena.

Khu Vườn thượng uyển Đức Giáo Hoàng tại Vatican.

Sáng sớm Thứ 5 ngày 27 tháng 10 năm 2016, Hành Trình Tạ Ơn rất cảm động khi đi qua Cửa Thánh Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô và phái đoàn dâng Thánh Lễ bên Mộ Phần Thánh Phêrô dưới hầm mộ các Đức Giáo Hoàng. Phái đoàn vang tiếng hát Việt Nam cầu nguyện cho quê hương Việt Nam, cho các gia đình, những bệnh nhân, những người già nua, và gia đình hành hương, cùng các ý nguyện khác. Sau đó, Hành Trình Tạ Ơn được hướng dẫn viên chuyên môn dẫn đi một vòng Bảo Tàng Viện Vatican, Bảo Tàng Viện lớn nhất thế giới, được xây dựng từ thế kỷ VI. Bảo Tàng Viện khi vào có Pinacoteca với 15 phòng trưng bày các tranh ảnh qua các thời đại. Rồi tiến tới Bảo Tàng Viện Gregoriano Egilio chứa đựng các báu vật Ai Cập với 10 phòng tràn ngập những tác phẩm, văn minh Ai Cập, với cả Mummy cổ xưa gồm xác ướp của hoàng hậu Hetepheres, Mẹ Vua Cheops và 4 xác ướp

khác của Ai Cập qua các thời đại. Những quan tài cổ Ai Cập gồm cả những quan tài đá rất cổ xưa. Sang khu Bảo Tàng Pio Clementino với những tác phẩm điêu khắc của Hy Lạp và Roma cổ với 12 phòng. Sang khu Bảo Tàng Chiaramonti gồm các bức tượng và tranh vẽ. Phòng Bảo Tàng Gregoriano Etrusco với các bộ sưu tập bình cổ Hy Lạp và Ý cũng như các đồ gốm Rôma trong 16 phòng. Sau đó, khu Bảo Tàng chứa đựng các chân đèn – Galleria Delle Candelabri với 6 phòng rộng chứa các chân đèn và tranh vẽ trên trần tuyệt đẹp. Bảo Tàng trình bày các tranh vẽ - Galleria Degli Arazzi, bao gồm các thảm, tranh vẽ của các thời đại, đặc biệt của trường phái Raffaello. Sau đó, các phòng triển lãm về địa lý, các bức thảm, các bức tranh khổng lồ, các sắc lệnh của Giáo Hoàng, các tranh ảnh diễn tả cuộc đời Chúa Cứu Thế và Cựu Ước... Tiếp theo là Phòng Trưng Bày Nghệ Thuật Tôn Giáo Tân Thời do Đức Giáo Hoàng Phaolô VI sáng lập bao gồm hội họa, điêu khắc... Thăm viếng qua các phòng Bảo Tàng Viện rộng lớn dẫn tới Nhà nguyện Sistine, là viên ngọc quý thời Phục Hưng, để chiêm ngưỡng các danh phẩm của Michelange về Cựu Ước và Tân Ước. Nhà nguyện Sistine dài 40m rộng 13m và là nhà nguyện riêng của Đức Giáo Hoàng, nơi diễn ra các lễ nghi quan trọng, và đặc biệt là các cuộc bầu cử Giáo Hoàng. Trên các bức tường bên trái, các bức tranh diễn tả Cựu Ước. Bức tường bên phải trang trí các tranh vẽ cuộc đời Chúa Giêsu. Trên trần Nhà nguyện Sistine, Bức Tranh Sáng Tạo tuyệt tác của Michelange và Bức Tranh Ngày Phán Xét Chung tuyệt vời của thiên tài. Sau đó, Bảo Tàng Viện trưng bày các áo lễ, các đơn từ của Giáo Hội từ xa xưa. Sang phần Bảo Tàng Gregoriano Profano với các tác phẩm điêu khắc từ những thế kỷ đầu tiên của Hy Lạp, các bia mộ, các quan tài đá... Rồi Bảo tàng Pio Cristiano, trưng bày tác phẩm nghệ thuật khảo cổ, với nhiều quan tài đá khắc hình Thánh Kinh. Bảo Tàng Viện Truyền Giáo – Museo Missionario, trưng bày các tác phẩm nghệ thuật của các xứ Truyền Giáo: Trung Hoa, Nhật Bản, Đại Hàn, Mông Cổ, Ấn Độ, Tây Tạng, Đông Dương, Indonesia, Phi Luật Tân, Polynesie, Melanesie, Australia, Phi Châu, Ethiopi, Madagascar, Trung Phi, Nam Phi, Phi Châu Kitô, Nam Mỹ, Trung Mỹ, Bắc Mỹ, Ba Tư, Trung Đông, và các xứ truyền giáo. Sau cùng là Bảo Tàng Viện Lịch Sử, trưng bày các phương tiện di chuyển, quân trang quân dụng của quân đội Vatican, các vũ khí đời xưa...

Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô.

Sau đó, Hành Trình Tạ Ơn thăm viếng Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô. Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô là một công trình kiến trúc đồ sộ huy hoàng và rộng lớn nhất thế giới. Được xây dựng đầu tiên vào năm 324 do Hoàng Đế Constantinô. Sau đó, được xây dựng lại và thêm bớt xuyên suốt thời kỳ Phục Hưng, Baroque, cùng với hàng trăm các nghệ sĩ thế kỷ XVI và XVII. Sau đó, Đức Giáo Hoàng Phaolô III trao cho Michelange tiếp tục công trình. Mãi đến năm 1626, mới hoàn thành như ngày nay. Diện tích Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô là 15.160 mét vuông. Bàn thờ chính có Ngai Toà của Thánh Phêrô, trong đó có cái ghế của Thánh Phêrô. Bàn thờ chính nằm ngay trên phần mộ của Thánh Phêrô. Bên phải Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô là Điện Vatican, người

ta có thể nhìn thấy cửa sổ phòng Đức Giáo Hoàng. Quảng Trường Thánh Phêrô dài 340m rộng 240m, với 280 cây cột lấy từ các đền thờ ngoại giáo, và 140 tượng các Thánh. Giữa công trường, một cột Obelisque từ Ai Cập mang về, trên có hình Thánh Giá. Sau khi đi viếng phần mộ các Đức Giáo Hoàng. Hành Trình Tạ Ôn đến chạm tới chân Thánh Phêrô bằng đồng đen, mà vì quá nhiều người chạm tới, bàn chân của Ngài mòn đi chỉ còn một nửa. Đứng trước Thánh Tượng Pieta của Michelangelo sống động ở cuối Vương Cung Thánh Đường, lòng rộn ràng niềm vui trước nghệ thuật tuyệt vời của thiên tài Michelange. Cupola của Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô cao tới 119m. Trong Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô đoàn thăm viếng xác còn nguyên vẹn của Đức Thánh Giáo Hoàng Gioan 23 và mộ của Đức Thánh Giáo Hoàng Gioan Phaolô đệ nhị.

Buổi chiều, Hành Trình Tạ Ôn thăm viếng và đi qua Cửa Thánh tại Vương Cung Thánh Đường Thánh Phaolô Ngoại Thành. Nơi đây, nhìn tận mắt quan tài-sarcophagus của Thánh Phaolô mới được khai quật năm 2012 với xiềng xích trong tù của Ngài...Những hàng cột thẳng tắp rất mỹ thuật...Trên phía gần mái, các nghệ nhân đã để hình của 265 Vị Giáo Hoàng từ Thánh Phêrô đến Đức Giáo Hoàng Phanxicô...

Vương Cung Thánh Đường Thánh Phaolô Ngoại Thành.

Vương Cung Thánh Đường Thánh Phaolô Ngoại Thành dài 136 mét, rộng 65 mét, và cao 29.7 mét. Thánh đường có 5 gian, được chia bằng 24 cột, có chân dung 265 vị Giáo Hoàng, từ thánh Phêrô cho đến Đức Giáo Hoàng Phanxicô, nhắc nhớ sự liên tục của Huân Quyền Giáo Hoàng. Bức tranh khảm ở hậu cung Đền Thờ các nghệ sĩ miền Venezia hồi thế kỷ 13 thực hiện, diễn tả Chúa Kitô đang ngồi trên một ngai, giữa thánh Phêrô và Anrê ở bên phải, và thánh Phaolô và Luca ở bên trái.

Ở dưới chân Ngài, có hình nhỏ Đức Giáo Hoàng Onorio III đang quỳ, cùng với vị tiền nhiệm Innocenzo III và người kế vị Gregorio IX, là những vị cho thực hiện bức tranh khảm ấy. Đức Giáo Hoàng Piô IX đã long trọng khánh thành Đền Thánh Phaolô ngoại thành năm 1854, trước sự hiện diện của 185 giám mục, đến Roma để dự lễ tuyên bố tin điều Đức Mẹ Vô Nhiễm Nguyên Tội.

Dưới bàn thờ chính hiện nay khoảng 1.37 mét, có một tấm đá bằng cẩm thạch kích thước 2.12x1.27 mét, có ghi hàng chữ: "Paolo Apostolo Mart" (Dâng kính Tông Đồ Phaolô Tử Đạo). Theo một số người, bia này có từ thế kỷ thứ I, một số khác cho là từ nửa sau của thế kỷ thứ IV. Nhưng tấm bia này gồm nhiều miếng hợp thành. Đây chính là mộ của thánh Phaolô Tông Đồ.

Bên trên bàn thờ chính là một cái tán (ciborio) do nghệ sĩ Arnolfo di Cambio ở Roma thực hiện năm 1282. Cái tán này chỉ bị hư hại trong trận hỏa hoạn năm 1823 và được trùng tu sau đó. Tại 4 góc của cái tán có 4 tượng nhỏ diễn tả các thánh Phêrô, Phaolô, Luca và Biển Đức.

Trong gian dài, có 4 hàng cột bao quanh, hướng cái nhìn của chúng ta về bàn thờ. Cộng đoàn Dân Chúa, sau phụng vụ Lời Chúa với những bài thánh ca, đi rước tiến đến trước mặt ĐGH và trao cho

ngài với các cộng sự viên bánh và rượu trong phần dâng lễ. Lễ vật ấy, theo thói quen cổ kính, được dùng để nuôi hàng giáo sĩ và người nghèo. Sau đó, Dân Chúa lại tiến về Đền Thờ để rước Mình, Máu Thánh Chúa Kitô, trước bàn thờ được xây dựng trên mộ của thánh Phaolô có ghi: một Chúa, một đức tin, một phép rửa, một Thiên Chúa là Cha.

Hành Trình Tạ Ôn viếng thăm Hí Trường Colosseum là công trình kiến trúc vĩ đại nhất của Rôma cổ xưa. Hí trường do Hoàng Đế Vespasianô xây dựng năm 72 sau công nguyên và Hoàng Đế Titô khánh thành năm 80. Tất cả những sinh hoạt lễ lạc, vui chơi, tiêu khiển của Rôma đều tổ chức tại đây. Những cuộc đấu kiếm, săn bắn, thủy chiến, đua vật với những thú dữ đều diễn ra nơi đây. Bên cạnh có bức tượng khổng lồ cao 30m của Vua Nêrôn. Theo truyền thuyết Kitô Giáo, có nhiều vị Tử Đạo tại Hí Trường này. Năm 1957, một Cây Thánh Giá dựng lên trong Hí Trường và Đức Giáo Hoàng Phaolô VI đã đích thân tham dự Chặng Đàng Thánh Giá vào Thứ 6 Tuần Thánh tại đây và vẫn tiếp tục cho tới ngày nay. Hí Trường Colosseum chu vi 527m, dài 188m, cao 50m gồm 4 tầng, có 4 cửa chính dẫn vào Hí Trường và 80 cửa cho quan khách. Hí Trường có thể chứa tới 70.000 khán giả. Hoàng Đế, triều đình, và các khách quý ngồi hàng danh dự đặc biệt. Hí Trường còn có các cửa thông trực tiếp cho các võ sĩ tiến ra thi đấu. Bên cạnh Hí Trường Colosseum là Khải Hoàn Môn của Vua Constantinô. Đây Circa Maxima là trường đua ngựa lớn nhất Rôma với 100.000 khán giả, nơi đóng phim Ben Hur nổi tiếng.

Hí Trường Colosseum.

Buổi tối, một số người Hành Trình Tạ Ôn còn thăm viếng Roma by Night, cùng nhau đến Suối Trevi thơ mộng về đêm và những thắng cảnh di tích đặc biệt của Roma thơ mộng, Công Viên Nuova Piazza với nghệ thuật âm nhạc và vẽ tranh lãng mạn, Đền Pantheon....

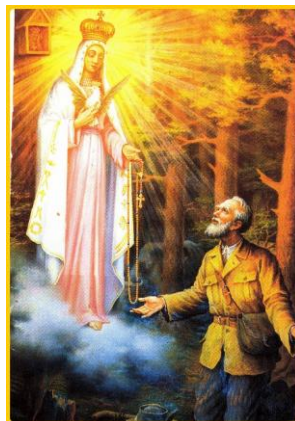
Roma by night Suối Trevi.

VỀ BÊN MẸ LICHEN VÀ CZESTOCHOWA BA LAN.

Sáng Thứ 6 ngày 28 tháng 10 năm 2016, Hành Trình Tạ Ơn hành trình về Ba Lan trên chuyến bay Lufthansa LH 1841 tới Munich Đức và chuyến bay LH 1612 tới Warsaw, thủ đô Ba Lan. Cô hướng dẫn viên Agata đón chúng tôi tại phi trường và xe bus chờ sẵn sàng... Hành Trình Tạ Ơn tiến về Lichen nơi Mẹ hiện ra tại đây...Chúng tôi đến Đại Giáo Đường Our Lady of Lichen trong không khí khá lạnh...Có khi 4 độ, với gió lạnh khủng khiếp...Mẹ Lichen đón chào chúng tôi...Chúng tôi nghỉ tại khách sạn 5 sao Hotel Atut rất đẹp và thoải mái.

Theo truyền thuyết, Đức Trinh Nữ Maria đã hiện ra tại Lichen Ba Lan với anh Tomasz Klossowski, một lính chiến bị thương năm 1813 và anh được chữa lành, sau đó, anh khám phá ra bức ảnh phép lạ Đức Trinh Nữ Maria. Vào năm 1850, Đức Trinh Nữ Maria lại hiện ra với một người chăn chiên tên là Mikolaj Sikatka, người đã phát huy lòng sùng kính Đức Mẹ Maria. Khi hiện ra, Đức Mẹ báo trước một cơn dịch tả, và Người hứa sẽ chữa lành những ai kêu cầu Mẹ giúp đỡ.

Đức Mẹ truyền cho anh đi tìm một bức ảnh giống với hình Người hiện ra với anh để tôn kính trong quê hương của anh. Anh Tomasz nói: “Đức Mẹ hiện ra với tôi và hứa thuyên chữa vết thương của tôi.” Tomasz nói tiếp: “Đức Mẹ còn hứa cho tôi về với gia đình.” Đức Mẹ còn hướng dẫn anh về bức ảnh của Người: “Con hãy nhìn Mẹ đây, con tìm bức hình giống như Mẹ đang hiện ra với con đây.” Anh còn được Đức Mẹ chỉ dẫn nơi sẽ đặt bức ảnh Đức Mẹ cho công chúng tôn kính. Người nói: “Dân của Mẹ sẽ cầu nguyện trước bức ảnh này và Mẹ sẽ ban hồng ân trong những ngày gian nan thử thách.”

Đức Mẹ Lichen hiện ra với Tomasz Klossowski.

Tomasz Klossowski trở về nhà gần Lichen. Năm này qua năm nọ, anh đi khắp nơi trong cả nước để tìm bức ảnh Đức Mẹ như Người chỉ dẫn.

Bức ảnh Đức Mẹ Our Lady of Lichen.

Đức Trinh Nữ Maria còn hiện ra với người chăn chiên tên là Mikolaj Sikatka, sinh năm 1787 tại khu rừng Grablinski. Anh thường chăn chiên gần nơi Nhà Nguyễn bức ảnh phép lạ. Anh là người rất tốt và đạo đức. Anh thường hay đi qua Nhà Nguyễn mà Tomasz Klossowski đã làm và cầu nguyện với Đức Mẹ tại đây.

Đức Maria hiện ra với Mikolaj Sikatka tại rừng Grablinski.

Niềm hân hoan tột cùng bên Mẹ Lichen, chúng tôi dâng Thánh Lễ với Giáo Dân tại đây rất sốt sắng. Đi tham quan các di tích của Đại Giáo Đường Đức Mẹ Lichen.

Bên trong Đại Giáo Đường Đức Mẹ Lichen.

Sau đó, Hành Trình Tạ Ôn tiến về Krakow, thăm viếng Đức Mẹ Đen - Black Madona tại Czestochowa, và nghỉ đêm tại Radisson Blu Hotel nổi tiếng tại Krakow. Hành Trình Tạ Ôn hành hương Krakow Ba Lan, thành phố nổi tiếng thế giới, với nhiều phần mộ của vua chúa Ba Lan. Krakow còn là nơi ĐGH Gioan Phaolô II làm lễ mở tay và thi hành sứ vụ Linh Mục tại đây. Chúng tôi vào thăm Bảo tàng Viện của Đức Thánh Giáo Hoàng Gioan Phaolô II với rất nhiều di tích đặc biệt. Nhất là nhìn thấy khẩu súng lục mà Ali Agca ám sát Ngài vào năm 1981. Sau đó, Hành Trình Tạ Ôn hành hương trung tâm Lòng Chúa Thương Xót với Chị Thánh Faustina...Thăm viếng và cầu nguyện tại nơi Chúa của Lòng Thương Xót hiện ra với Chị tại Nhà Nguyện đặc biệt, và cùng dâng Thánh Lễ Lòng Chúa Thương Xót bên những di tích xương Chị Thánh Faustina.

Krakow, lâu đài các vua Ba Lan được dựng trên đồi Wawel nhìn xuống dòng sông Wisla. Thành phố này nằm trên con đường thương mại giữa Tây Âu và châu Âu từ thế kỷ 14 đến thế kỷ 16, bảo tàng Wawel là một trong những bảo tàng nguy nga, phong phú bậc nhất châu Âu. Trong nhiều phòng Hoàng Gia ngày nay còn trưng bày nhiều tấm thảm Flamăng vô cùng giá trị cùng các thứ như: vương miện, vũ khí và những hiện vật nghệ thuật của Đông phương.

Nhà thờ kiểu Gothique Wawel là một di tích nổi tiếng thế giới. Trong đó có đê tro xác của vua Ba Lan. Và cũng tại nhà thờ này còn có một kiệt tác điêu khắc: hậu bồ lớn bằng gỗ đa sắc do Veit Stose sáng tạo năm 1477. Thành phố cổ Krakow cũng là một bảo tàng mệnh mông chứa đầy những bảo vật của nền kiến trúc cổ.

Hành Trình Tạ Ôn viếng mỏ muối Wieliczka, nằm ở thị xã Wieliczka, ở vùng đô thị của thành phố Kraków của Ba Lan, đã được khai thác muối ăn liên tục từ thế kỷ 13 và vẫn đang sản xuất muối ăn. Đây là một trong những mỏ muối đang hoạt động trên thế giới. Mỏ có chiều sâu 327m và dài hơn 300km. Mỏ muối Wieliczka có một đoạn đường dài 3,5 km dành cho khách du lịch tham quan các bức tượng của các nhân vật thần thoại lịch sử được chạm khắc trên muối mỏ. Trong mỏ này có các phòng được chạm khắc đẹp, các nhà nguyện và các hồ ngầm và các triển lãm minh họa lịch sử của ngành khai khoáng muối mỏ ở Ba Lan. Mỗi năm có 800.000 du khách tham quan mỏ muối này. Trong nhiều thế kỷ, địa điểm nổi tiếng và khó đến này đã được nhiều du khách đến thăm, trong đó có Nicolaus Copernicus, Johann Wolfgang von Goethe, Alexander von Humboldt, Dmitri Ivanovich Mendeleev, Boleslaw Prus, Ignacy Paderewski, Robert Baden-Powell, Jacob Bronowski, Karol Wojtyła, sau này thành Đức Thánh Giáo hoàng John Paul II, cựu Tổng thống Hoa Kỳ Bill Clinton, nhiều nhân vật hoàng gia và vô số thường dân.

Hành Trình Tạ Ôn viếng Mộ muối Wieliczka.

Trong thời kỳ Thế chiến thứ hai, mỏ muối được quân Đức chiếm đóng sử dụng để chứa các nhà máy sản xuất vật dụng phục vụ chiến tranh. Mỏ muối cổ xưa mang dáng dấp mê cung này đã tạo cảm hứng để dựng lại các cảnh mê cung trong tiểu thuyết lịch sử Faraon, phát hành năm 1895 của Boleslaw Prus. Năm 1978 mỏ muối Wieliczka được UNESCO công nhận là di sản thế giới. Mỏ muối cùng với các nhà thờ, hồ, và các lối đi tạo thành một "thành phố ngầm."

Sáng Thứ 3 ngày 1.11.2016, Đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn từ giả Ba Lan trực chỉ Mexico. Chúng tôi tới phi trường Mexico City, một thành phố trên 10 triệu dân...Đường xá tấp nập người qua lại đông đúc và chen chúc. Những xe bus chuyên chở Phái Đoàn đi thăm viếng những thắng cảnh lịch sử của Mexico City...Những gặp gỡ làm quen phá tan bức tường ngăn cách của lạ lẫm...

Hành Hương Mẹ Guadalupe Mexico Nam Mỹ.

Đoàn Hành Hương viếng thăm nơi Mẹ hiện ra tại Guadalupe Mexico vào năm 1531 với người thổ dân là anh Juan Diego. Hạnh phúc biết bao khi Đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ôn quỳ dưới chân Mẹ Guadalupe và chiêm ngắm chiếc khăn mà Juan Diego cảm như một biểu tượng và phép lạ Mẹ làm cho anh để trình diện Đức Giám Mục Zumarraga Đấng bản quyền địa phương...Mẹ đã làm phép lạ in hình Ngài vào khăn của anh và cả rừng hoa hồng giữa mùa đông lạnh lẽo rơi xuống từ chiếc khăn Tilma của Juan Diego...Đoàn Hành Hương quỳ im lặng trong xúc động trước di tích của chiếc khăn được treo ngay chính giữa bàn thờ dâng lễ...Những đoàn hành hương lũ lượt quỳ gối hy sinh dâng lên Mẹ những tâm tình yêu thương...Chúng tôi sốt sắng dâng Thánh Lễ ngay Nhà Nguyện chính của Guadalupe. Những người tàn tật lê lét đôi chân tha thiết khẩn cầu Mẹ cứu giúp...Ôi cảm động biết bao

nhieu... Hành Trình Tạ Ơn còn leo lên ngọn núi Tepeyac nơi Mẹ hiện ra với Juan Diego...Chụp hình và mang những chiếc nón Mexico bên con lửa như thời Juan Diego...Ngoài ra, Đoàn Hành Hương Hành Trình Tạ Ơn còn thăm viếng những di tích của nền văn minh dân tộc Aztec cả trên 2000 năm với những kim tự tháp Pyramids of the Sun và Pyramids of the Moon tại Teotihuacan không thua kém bên Ai Cập thời Pharaon...Đứng giữa khung cảnh của Đại Lộ Thần Chết - Avenue of Dead.

Thứ 5 ngày 3 tháng 11 năm 2016, Hành Trình Tạ Ơn thăm viếng Plaza of Three Cultures của Aztec, Spanish, và Mexico với Nhà Thờ Chính Tòa Thánh Phanxico Assisi, nơi mà Thánh Juan Diego gặp Đức Giám Mục và trình bày sự kiện Đức Mẹ hiện ra với tấm áo Tilma phép lạ.

Sau 24 ngày đêm theo Mẹ, ngày 6 tháng 11 năm 2016, Hành Trình Tạ Ơn kết thúc hành trình với những năm hoạt động của Chúa Giêsu Kitô, Thánh Tông Đồ Phêrô, Phaolô, và những nẻo đường Mẹ đồng hành với nhân loại tại Zeitoun Ai Cập, Fatima Bồ Đào Nha, Lộ Đức Pháp, Đức Bà Cả Roma, Đức Mẹ Lichen Ba Lan, Lòng Chúa Thương Xót, Đức Mẹ Czestochowa Ba Lan, Đức Mẹ Guadalupe Mexico..., Hành Trình Tạ Ơn thăm viếng Hoa Kỳ USA Los Angeles, để cùng nhau TẠ ƠN cho những chuỗi ngày xa quê hương Việt Nam, nhưng luôn là Hành Trình Tạ Ơn trong suốt cuộc đời.

Một số đồng Hành Trình Tạ Ơn ở lại USA thêm tùy ý để thăm bạn bè và thân nhân. Sau đó, Hành Trình Tạ Ơn về Úc Đại Lợi, lần lượt trên các chuyến bay United UA 839 từ Los Angeles về Sydney.

Hành Trình Tạ Ơn
Linh Mục Paul Văn Chi.
Linh Hướng.
Sydney tháng 11.2016.